

LATVIJAS REPUBLIKAS
FINANŠU MINISTRIJA

PUBLISKAIS PĀRSKATS

-2015-

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AFI - Vienotā atfīstības finanšu institūcija
AN - akcīzes nodoklis
CFLA – Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DP - darbības programma
EEZ – Eiropas Ekonomikas zona
EIB - Eiropas Investīciju banka
EK – Eiropas Komisija
EPAB - Eiropas Padomes Atfīstības banka
ERAB - Eiropas Rekonstrukcijas un atfīstības banka
ES - Eiropas Savienība
ESM - Eiropas Stabilitātes mehānisms
FKTK - Finanšu un kapitāla tirgus komisija
IIN - iedzīvotāju ienākumu nodoklis
IKP – iekšzemes kopprodukts
IUB - Iepirkumu uzraudzības birojs
Ministrija – Finanšu ministrija
MK - Ministru kabinets
OECD - Ekonomiskās sadarbības un atfīstības organizācija
PB - Pasaules Banka
PPP - Publiskā un privātā partnerība
PVN - Pievienotās vērtības nodoklis
SVF – Starptautiskais Valūtas fonds
UIN - uzņēmumu ienākuma nodoklis
VID - Valsts ieņēmumu dienests
ZIB - Ziemeļu Investīciju banka

2015. Latvijai kopumā bijis veiksmīgs gads. Neskatoties uz nelabvēlīgajiem ārējiem apstākļiem, mūsu ekonomika joprojām bija starp straujāk augošajām visā ES. Latvijas eksportētāji 2015. gadā veiksmīgi pārvarēja Krievijas ieviestās sankcijas un kopējo pieprasījuma kritumu kaimiņvalstī, elastīgi pārorientējoties uz jauniem tirgiem. Rezultātā Latvija bija vienīgā no Baltijas valstīm, kas spēja palielināt kopējo eksporta apjomu. Tāpat 2015. gadā turpinājās jūtams iedzīvotāju ienākumu pieaugums.

Nemot vērā sarežģīto ģeopolitisko situāciju, ko radīja Krievijas un Ukrainas konflikts, kā arī pieaugošo drošības nozīmi visā Eiropā, Latvijas valdība 2015. gadā par prioritārajiem noteica izdevumus valsts sociālajai un nacionālajai drošībai. Tāpat valdība lielu vērību pievērsa sabiedrības ienākumu nevienlīdzības mazināšanai, un no 2015. gada 1. janvāra minimālā alga pieauga no 320 uz 360 eiro.

Viena no redzamākajām Latvijas uzvarām, ko aizvadītajā gadā novērtēja arī mūsu starptautiskie sadarbības partneri, protams, bija veiksmīgi aizvadītā Latvijas prezidentūra ES Padomē. Finanšu jomā galvenais darbs tika veltīts Eiropas Stratēģisko investīciju fonda regulējuma izstrādei, lai sāktu iedzīvotājiem tā saukto Junkera plānu un piesaistītu investīcijas reālajai ekonomikai. Arī Latvijas uzņēmēji tagad var izmantot fonda sniegtās iespējas, tādējādi veicinot gan savu, gan valsts attīstību.

Tāpat 2015. gadā noslēdzās arī ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda projektu īstenošana, kā arī tika uzsākta jaunā plānošanas perioda investīciju ieguldīšana, sniedzot atbalstu dažādu nozaru attīstībai. Kopumā jaunajā ES fondu plānošanas periodā mūsu valsts varēs saņemt un ieguldīt 4,4 miljardus eiro.

Neskatoties uz kopumā veiksmīgo 2015. gadu, sekmīgi darbojoties, mēs valsts labklājības veicināšanai varam panākt vēl daudz vairāk. Tajā svarīgs ir visu iesaistīto institūciju darbs, kurā pastāvīgi tiek iesaistīti arī sociālie un sadarbības partneri. Tas ļāvis mums jau 2016. gadā veiksmīgi apstiprināt jauno Ēnu ekonomikas ierobežošanas plānu, kā arī virzīties uz kvalitatīvu nodokļu politikas pamatnostādņu izstrādi 2017. – 2020. gadam. Tāpat būtisks ir panāktais progress attiecībā uz Valsts ieņēmumu dienesta darbības efektivitātes paaugstināšanu un korupcijas risku mazināšanu.

Novēlu, lai arī 2016. gada turpinājumā mums izdodas saglabāt dinamisku virzību uzsasniegumiem un panākt vēl vairāk pozitīvus rezultātus, kas sniedz gandarījumu pašiem un ko pamana arī pāri Latvijas robežām!

Finanšu ministre

Dana Reizniece – Ozola

Finanšu ministrijas darbības stratēģija 2014. – 2016. gadam

Ministrijas misija ir veidot stabilu finanšu sistēmu ilgtspējīgai Latvijas attīstībai un iedzīvotāju labklājībai.

Ministrijas stratēģijā noteikti šādi darbības virzieni:

- Valsts budžeta vadība;
- Pašvaldību finansēšana un finanšu uzraudzība;
- Valsts pārvaldes atbildības politika;
- Valsts nodokļu, muitas un grāmatvedības vadība;
- Valsts fiskālās politikas vadība;
- Finanšu tirgus politikas vadība;
- ES fondu, Norvēģijas finanšu instrumenta un Šveices programmas vadība;
- Ārvalstu finanšu palīdzības un ES fondu līdzekļu revīzija;
- Latvijas prezidentūras ES padomē funkciju īstenošana ministrijas kompetencē;
- Iekšējā audita politikas vadība;
- Valsts resursu politikas vadība.

Ministrijas galvenās prioritātes:

- Nodrošināt finansējumu valsts attīstībai, veidojot budžetu atbilstoši ilgtspējīgas fiskālās politikas principiem;
- Nodrošināt uz valsts ilgtermiņa attīstību orientētu finanšu, ieguldījumu un nodokļu politiku;
- Veicināt sabiedrības izpratni par stabilu finanšu sistēmu, kā arī par Latvijas kā eirozonas daļībvalsts pienākumiem un ieguvumiem;
- Pilnveidot Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības tiesisko regulējumu Latvijas prezidentūras laikā, lai novērstu krīzes laikā atklātās nepilnības;
- Turpināt ar valsts integrāciju eirozonā saistīto procesu efektīvu plānošanu un īstenošanu.

Finanšu ministrijas juridiskais statuss, funkcijas un politikas jomas

Ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde finanšu nozarē, kura izstrādā valsts finanšu politiku, kā arī organizē un koordinē finanšu politikas īstenošanu. Tāpat ministrija izstrādā un īsteno:

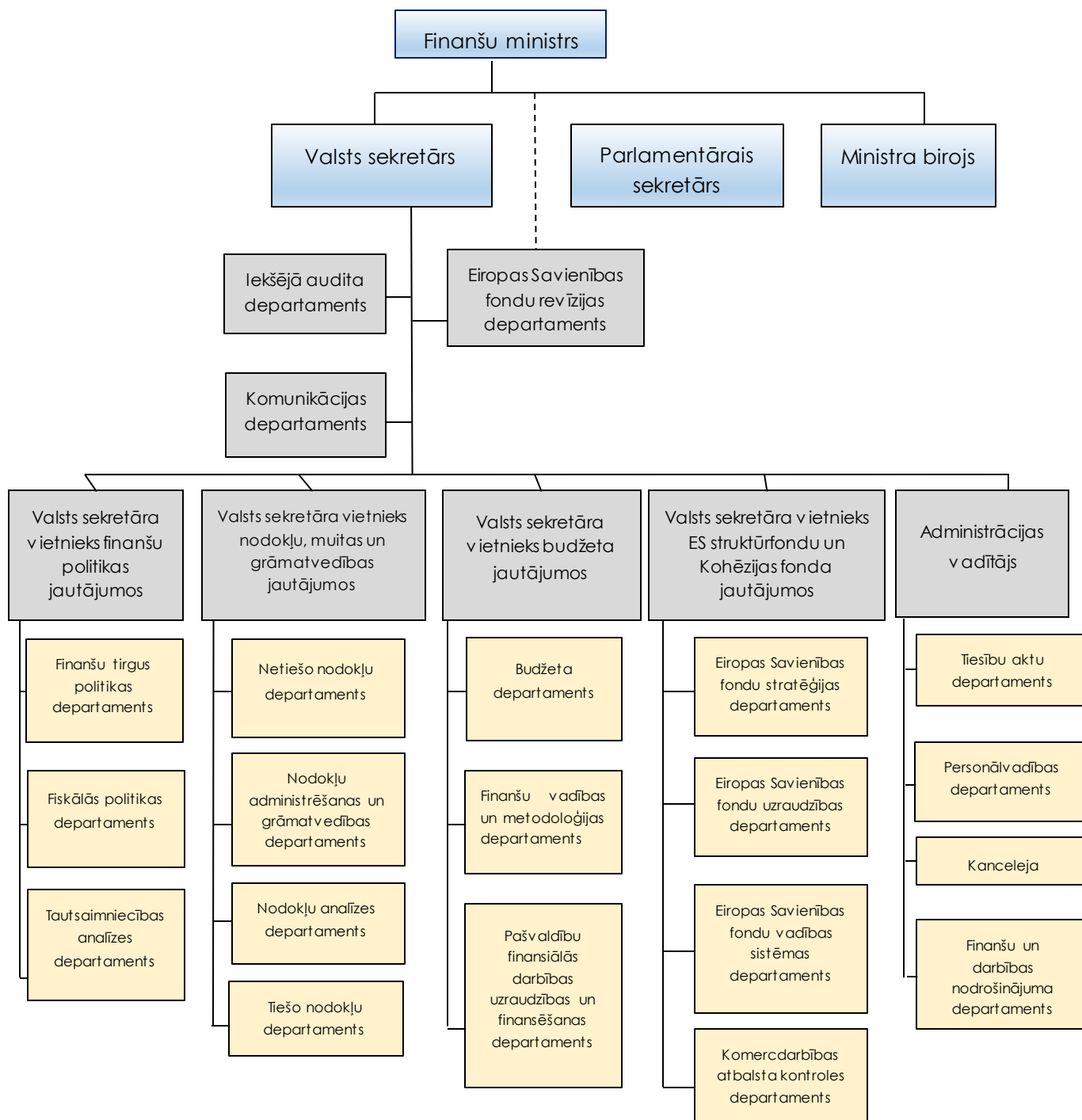
- Valsts un pašvaldību budžeta politiku;
- Īstermiņa un ilgtermiņa finanšu politiku;
- Valsts sektora darba samaksas politiku;
- Nodokļu politiku;
- Muitas darbības politiku;
- Grāmatvedības un komercsabiedrību revīzijas politiku;
- Finanšu tirgus politiku;
- Komercdarbības atbalsta kontroles politiku;
- Ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu, ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzekļu koordinācijas un izmantošanas vadības politiku;
- Iekšējā audita politiku;
- Azartspēļu un izložu organizēšanas politiku;
- Sabiedriskā labuma organizācijas politiku;

- Valsts un patērētāju interešu aizsardzības politiku dārgmetālu, dārgakmeņu un to izstrādājumu izmantošanas jomā.

Ministrijas juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci, tiesības un tiesiskuma nodrošināšanas kārtību nosaka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu 2003. gada 29. aprīlī izdotie MK noteikumi Nr. 239 "[Finanšu ministrijas nolikums](#)".

Ministrijas struktūru, darba organizāciju un amatpersonu kompetenci nosaka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu 2014. gada 1. oktobrī izdotais [Finanšu ministrijas reglaments](#).

Ministrijas struktūrshēma

PADOTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES UN KAPITĀLSABIEDRĪBAS, KURĀS MINISTRIJA IR VALSTS KAPITĀLA DAĻU TURĒTĀJA

Ministrijas padofībā 2015. gadā ir:

- **Valsts kase** (www.kase.gov.lv), kuras virsmērķis ir būt dinamiskai un mūsdienīgai, uz sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveidošanu orientētai iestādei. Vadoties pēc labākās finanšu vadības prakses, iestāde efektīvi un droši vada un uzrauga valsts finanšu vadības procesus atbilstoši valsts un tās iedzīvotāju interesēm;
- **Valsts ieņēmumu dienests** (www.vid.gov.lv), kura virsmērķis ir taisnīga nodokļu administrēšana, sabiedrības un komercdarbības aizsardzība. Iestāde īsteno Latvijas valsts, kā arī ES noteiktās prasības un prioritātes, vadoties pēc labas pārvaldības un kopējā sabiedriskā labuma principiem;
- **Iepirkumu uzraudzības birojs** (www.iub.lv), kura virsmērķis ir valsts pārvaldes funkciju īstenošana iepirkuma procedūru uzraudzībā;
- **Centrālā finanšu un līgumu aģentūra** (www.cfla.gov.lv), kuras virsmērķis ir nodrošināt ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu, kā arī citu ārvalstu finanšu instrumentu piešķirto līdzekļu administrēšanu;
- **Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija** (www.iaui.gov.lv), kuras virsmērķis ir valsts pārvaldes funkciju īstenošana izložu, azartspēļu un preču un pakalpojumu loteriju organizēšanas uzraudzībā, lai nodrošinātu minēto jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu un izpildi.

Ministrija 2015. gadā ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

- Valsts akciju sabiedrībā “**Latvijas Loto**”;
- Valsts akciju sabiedrībā “**Valsts nekustamie īpašumi**”;
- Akciju sabiedrībā “**Augstsprieguma fikls**”;
- Valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “**Latvijas proves birojs**”;
- Akciju sabiedrībā “**Atfīstības finanšu institūcija Altum**”.

MINISTRIJAS PRIORITĀRIE UZDEVUMI 2015. GADĀ

Saskaņā ar Finanšu ministrijas stratēģiju 2014. – 2016. gadam, ministrija 2015.gadā bija izvirzījusi vairākus būtiskākus uzdevumus:

1. Ņemot vērā uzkrāto praktisko pieredzi un jaunākās aktualitātes vidēja termiņa resursu plānošanas jomā, sagatavot vidēja termiņa budžeta plānošanas un finanšu vadības procesu normatīvā regulējuma pilnveidošanu.
2. Veikt pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas izstrādi.
3. 2015.gadā turpināt darbu pie darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" papildinājuma izstrādes, lai nodrošinātu secīgu jaunā ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda specifisko atbalsta mērķu īstenošanu.
4. 2015.gada pirmajā pusē apstiprināt ES fondu Izvērtēšanas plānu 2014. – 2020. gadam, kā arī Komunikācijas stratēģiju.
5. Turpināsies ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas pilnveidīga izveide un ieviešana līdzsekmīgai akreditācijai no ES fondu revīzijas iestādes puses, balstoties uz vadošās iestādes izstrādātu vadības un kontroles sistēmas aprakstu un detalizētu pamatkritēriju izpildes pašnovērtējumu. Lai īstenotu efektīvu un samērīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešanu, vadošā iestāde 2015.gadā veiks risku novērtējumu analīzi un sagatavos ES fondu krāpšanas un korupcijas apkarošanas pasākumu plānu.
6. ES fondu kontroles jomā plānots pabeigt ES fondu vadošās iestādes deleģēto funkciju kontroles 2007. – 2013.gada plānošanas perioda ietvaros un uzsākt kontroles 2014. – 2020. gada plānošanas perioda ietvaros ar mērķi gūt pārliecību par iestādēm deleģēto funkciju izpildes kvalitātes atbilstību normatīvajos aktos un metodikās noteiktajam. Tāpat paredzēts sagatavot platformu projektu iesniedzēju un finansējuma saņēmēju iesniegumu izskatīšanai ES fondu vadošajā iestādē.
7. Turpināsies intensīva ES fondu projektu īstenošana un jo īpaši atsevišķu lielo projektu risku vadības pasākumu ieviešanas pastiprināta uzraudzība, jo finansējuma saņēmējiem gada laikā jāizmaksā 1 miljrd. euro. Tāpat turpināsies arī gatavošanās 2007. – 2013. gada perioda slēgšanai. Lielajiem projektiem tiek nodrošināta pastiprināta uzraudzība, kā arī šajos projektos veiktās izmaiņas tiek saskaņotas ar EK un ar JASPERS (atbalsta institūcija projektu sagatavošanai Eiropas reģionos).
8. Balstoties uz tālākiem EK lēmumiem valsts atbalsta modernizācijas procesa kontekstā, nākamajā gadā ir plānots turpināt darbu pie nacionālo valsts atbalsta kontroles normatīvo aktu pilnveides, kā arī, pamatojoties uz eksperta izvērtējuma par informācijas sistēmas iespējamu izveidi Latvijā de minimis atbalsta uzskaites rezultātiem (iepirkums noslēdzies gada beigās), plānots 2015.gadā lemt par lietderību un izmaksu efektivitāti de minimis atbalsta uzskaites sistēmas maiņai.
9. Paaugstināt pārliecības un uzticamības līmeni viedoklim par valsts pārvaldes iekšējās kontroles sistēmu, veicot:
 - 9.1. Auditoru kompetences (izpratnes) paaugstināšanu par efektivitātes auditu veikšanu.
 - 9.2. Metodiskā atbalsta sniegšanu iekšējā audita struktūrvienībām kopējā viedokļa par iekšējās kontroles sistēmu sagatavošanai.
 - 9.3. Prioritāri veicamā IT vadības sistēmas novērtēšanas audita metodiskās vadības un izpildes koordinēšanas pasākumus.
10. Īstenot stabilu, prognozējamu un konkurētspējīgu nodokļu politiku, turpinot darbaspēka nodokļa mazināšanu, ierobežojot izvairīšanos no nodokļu samaksas, tādejādi saglabājot stabilitāti nodokļu ieņēmumos valsts izdevumu prioritāšu nodrošināšanai;

11. Novērtēt ēnu ekonomikas apkarošanas pasākumu efektivitāti, apzināt problēmas un sniegt priekšlikumus to risināšanai, nodrošinot ēnu ekonomikas mazināšanos.
12. Ēnu ekonomikas apkarošanas kontekstā izstrādāt jaunu regulējumu izložu un azartspēļu jomā un izložu un azartspēļu nodokļu un nodevu jomā;
13. Turpināt jau 2014.gadā uzsākto darbu pie II fāzes novērtējuma ziņojuma – izvērtējot Latvijas normatīvo aktu piemērošanas atbilstību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Globālā foruma par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu jomā starptautiskajam informācijas apmaiņas standartam. II fāzes novērtējuma ziņojuma sagatavošana notiks 2015. gada pirmajā pusē un izskatīšana 2015.gada otrajā pusē;
14. Atbilstoši otras līgumslēdzējas puses atsaucībai, uzsākt jaunu nodokļu konvenciju un informācijas apmaiņas līgumu saskaņošanu, kā arī turpināt darbu pie jau uzsākto nodokļu konvenciju saskaņošanas (sākot ar 2015.gada otro pusgadu);
15. Nodrošināt ar Latvijas prezidentūru saistīto uzdevumu izpildi, vadošā ES Padomes darba grupas un izstrādājot nepieciešamos darba dokumentus, īpašu uzmanību pievēršot Itālijas prezidentūras laikā uzsāktajam darbam attiecībā uz ES jauno iniciatīvu par nodokļu bāzes erozijas un peļņas pārneses novēršanu.
16. Turpināt darbu pie publisko iepirkumu normatīvo aktu pielāgošanas EK izstrādātajām jaunajām publisko iepirkumu direktīvām.
17. Izstrādāt jauno Publisko iepirkumu likumu.
18. Izstrādāt banku kredītīdzekļiem alternatīva finansējuma programmu priekšlikumus, lai veicinātu finanšu instrumentu attīstību, veicinot kooperāciju.
19. Tīks izvērtētas iespējas ilgtermiņa resursu piesaistei tautsaimniecībai, izmantojot pensiju un ieguldījumu plānu līdzekļus, tostarp Attīstības finanšu institūcijas un Latvijas zemes fonda ietvaros.
20. Veikt ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas perioda vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes sākotnējo atbilstības izvērtējumu.

Ministrijas politikas jomu makroietekmes rezultāti

Tabula Nr.1

Rezultatīvais rādītājs 2015. gadā	Plānotais	Izpilde
Vispārējās valdības budžeta strukturālais deficīts, % no IKP	1	0,7
Vispārējās valdības kopējais parāds¹, % no IKP	30,6	36,4
ES fondu kopējais kļūdas līmenis %	<2	0,69%
Darbaspēka nodokļu slogs strādājošajam ar diviem apgādājamajiem un vidējo darba algu %	35,5	35,5
Netiešo nodokļu ieņēmumu pieaugums pārsniegs atbilstošo makroekonomisko rādītāju pieaugumu, mazinoties ēnu ekonomikai, nodrošinot nodokļu ieņēmumus stabilitāti, nodokļu ieņēmumi % no IKP.	aptuveni 1/3 no IKP	aptuveni 1/3 no IKP

¹ Atbilstoši Valsts kases 2014.gada 4.marta novērtējumam, kas var tikt precizēts Stabilitātes programmas 2014. - 2017.gadam izstrādes gaitā

Īstermiņa un ilgtermiņa finanšu politika

Līga Kļaviņa, valsts sekretāres vietniece finanšu politikas jautājumos

Valsts fiskālās politikas vadības, Finanšu tirgus politikas vadības, Latvijas prezidentūras ES Padomē funkciju īstenošana Ministrijas kompetences jomā darbībasrezultātu rezultatīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

2015.gada pirmajā pusē tika sekmīgi vadīta Latvijas prezidentūra ES Padomē, kuras laikā tika panākta virkne būtisku vienošanos ES finanšu sektora jomā. Līdztekus tika nodrošināta nacionālā finanšu sektora regulējuma pilnveidošana un Latvijas Republikas interešu pārstāvība starptautiskajās finanšu institūcijās.

Tāpat arī 2015.gadā tika sekmīgi pabeigta vienotās Attīstības finanšu institūcijas izveide, veicinot vienotu pieeju valsts atbalsta sniegšanai un papildinot finanšu tirgos pieejamo instrumentu klāstu tautsaimniecības attīstības veicināšanai.

Tabula Nr.2

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015	
		Plānotais	Izpilde
Nodrošināt ekonomiskajā ciklā sabalansēta budžeta plānošanu²	Vidēja termiņa budžeta ietvara likumos attiecīgajā gadā plānotā vispārējās valdības strukturālās bilances minimālā vērtība (% no IKP)	-1	-0,7
Nodrošināt, ka budžeta izpildes gaitā tiek ievērots ekonomiskā ciklā sabalansēta budžeta nosacījums.	Attiecīgajā gadā vispārējās valdības strukturālās bilances maksimālā pieļaujamā novirze samazināšanās virzienā (% no IKP)	0,5	-0,31
	Attiecīgajā gada un iepriekšējā gada vispārējās valdības strukturālās bilances	0,25	-0,26

² Atbilstoši pašreizējam Finanšu ministrijas novērtējumam (01.12.2015).

noviržu vidējā vērtība samazināšanās virzienā (% no IKP)			
Nodrošināta institūciju, kas sniedz finanšu instrumentu valsts atbalsta programmas, integrācija un valsts atbalsta programmu izvērtēšana.	Iestāžu skaits, kas sniedz valsts atbalsta programmas finanšu instrumentu veidā (skaits).	1	1
Nodrošināta valsts interešu pārstāvība starptautiskajās organizācijās finanšu jautājumos un sadarbības pilnveidošana.	Sagatavoto vadības līmeņa sanāksmju skaits.	4	28
Veicināt Latvijai prioritāro tiesību aktu virzību ES Padomes darba grupās	Izveidoti un/vai apstiprināti jauni tiesību akti ES Padomes līmenī	5	6
Veicināt Latvijai prioritāro tiesību aktu grozījumu izstrādi un apstiprināšanu ES Padomes darba grupās	Izveidoti un/vai apstiprināti tiesību aktu grozījumi ES Padomes līmenī	5	3
Vadīt ES Padomes darba grupu sanāksmes Latvijas prezidentūras laikā	Vadītas darba grupas	293	103

Valsts fiskālās politikas vadība

Valsts fiskālās politikas mērķis ir īstenot valsts sabalansētu attīstību veicinošu fiskālo politiku ar tiesiskajiem un plānošanas instrumentiem, starptautiskās sadarbības instrumentiem, kā arī ES budžeta instrumentiem.

2015. gadā paveiktais

2015. gadā tika uzsākta ES ekonomiskās politikas uzraudzības un koordinācijas cikla jeb Eiropas Semestra procesa pilnveidošana, lai uzlabotu ekonomiskās politikas koordināciju, kā arī veicinātu visu iesaistīto daļiņnieku atbildību. Līdz ar to 2015.gadā Latvijas Stabilitātes programma 2015. – 2018.gadam tika iesniegta EK 15.aprīlī, kas ir par divām nedēļām ātrāk, nekā iepriekšējos gados iesniegtās Stabilitātes/Konverģences programmas termiņš. Vienlaikus 2015.gadā tika sagatavoti un apstiprināti grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību, paredzot Stabilitātes programmas iesniegšanu katru gadu līdz 15.aprīlim.

Papildus Stabilitātes programmas iesniegšanai pavasarī notiek papildus uzraudzības cikls rudenī, kad paralēli valsts budžeta likumprojekta un vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojekta izstrādei, pirms tā apstiprināšanas nacionālajā parlamentā galīgajā lasījumā, eirozonas daļībvalstīm līdz 15.oktobrim ir jā sagatavo, kā arī jāiesniedz EK un Eirogrupai budžeta plāna projekts. Tajā norāda galvenās valsts budžeta rādītāju prognozes – ieņēmumus, izdevumus, deficītu un valsts parādu, ietverot valsts budžetu, pašvaldību budžetu, no valsts budžeta daļēji finansēto atvasināto publisko personu budžetu un vispārējā valdības sektorā ieskaitītās komercsabiedrības. Tāpat EK tiek informēta par valstu specifisko rekomendāciju ieviešanas progresu.

Budžeta plāna projekta mērķis ir iesniegt EK informāciju, kas ļautu tai novērtēt plānotā valsts budžeta atbilstību ES tiesību normām fiskālās disciplīnas jomā. Ja EK konstatē, ka budžeta plāns būtiski pārkāpj ES fiskālās disciplīnas noteikumus, tā var noraidīt budžeta plānu un pieprasīt dalībvalstij veikt izmaiņas un iesniegt to atkārtoti. Tāpat EK savā atzinumā var sniegt rekomendācijas plāna uzlabošanai. Procedūra paredz, ka nacionālie parlamenti ņem vērā EK atzinumu, pieņemot galīgajā lasījumā valsts budžetu. EK savā atzinumā norādīja, ka Latvijas budžeta plāna projekts 2016.gadam kopumā atbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta nosacījumiem un tas ierindo Latviju starp tādām valstīm kā Beļģiju, Maltu un Somiju.

Nacionālā līmenī fiskālās politikas mērķis vidējam un ilgākam termiņam – ilgtspējīga Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšana – nav mainījies. Dzīves kvalitāte ietver gan iedzīvotāju labklājību, medicīnas pakalpojumu pieejamību, dabas vidi, attīstītu infrastruktūru un kultūru, gan pārmērīgas iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības novēršanu. Tomēr šajā periodā ir nācis klāt jauns izaicinājums – ģeopolitiskās situācijas eskalācija, kas liek citā gaismā raudzīties uz valsts drošības jautājumiem. Līdz ar to likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018. gadam" tika paredzēti sekojoši prioritārie attīstības virzieni:

- valsts aizsardzības spēju palielināšana, kāpinot valsts aizsardzības finansējumu pret IKP līdz 2% 2018.gadā;
- ilgtspējīgas un sabalansētas valsts ekonomiskās attīstības veicināšana, valsts budžeta iespēju robežās primāri nodrošinot finansējuma pieaugumu aizsardzībai, iekšējai drošībai, veselībai un izglītībai;
- iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana, pakāpeniski palielinot minimālo algu un ieviešot progresīvo iedzīvotāju ienākumu nodokļa neapliekamo minimumu;
- nodokļu ieņēmumu apjoma pret IKP pakāpeniska palielināšana līdz 1/3 no IKP, pamatā uzlabojot nodokļu iekasējamību.

Latvija ir pilntiesīga Eiropas Stabilitātes mehānisma (ESM) dalībvalsts kopš 2014.gada 1.marta. Dalība ESM paredz ne tikai tiesības saņemt finanšu palīdzību situācijā, kad ir grūtības nodrošināt finansējumu no finanšu tirgiem, bet arī pienākumu veikt iemaksas ESM kapitālā, kas nodrošina segumu ESM izsniegtajiem parāda instrumentiem, lai nodrošinātu aizdevumu un cita veida finanšu palīdzības sniegšanu. ESM Valde 2015.gada 19.augustā lēma par finanšu palīdzības sniegšanu Grieķijai 86 miljardu euro apmērā uz trīs gadiem, no kuriem 2015. gada laikā kopumā ir izmaksāti 21,4 miljardi euro. Maksājumi tiek izmaksāti tikai tad, kad ir sekmīgi ieviesti konkrētajā periodā plānotie uzdevumi. Saprašanās memorands, kas noslēgts starp Grieķiju un EK ESM vārdā, paredz četrus galvenos reformu virzienus – fiskālās ilgtspējas atjaunošana; finanšu stabilitātes nodrošināšana; izaugsmes un konkurētspējas nodrošināšana un investīciju piesaiste; valsts pārvaldes uzlabošana.

Finanšu ministrija ir nodrošinājusi Latvijas interešu aizstāvēšanu ikgadējā ES budžeta apstiprināšanas procesā, tādējādi uzturot ES budžeta instrumentu pieejamību.

Finanšu tirgus politikas vadība

Finanšu tirgus politikas mērķis ir veicināt finanšu sektora stabilitāti un ekonomikas ilgtspējīgu attīstību ar normatīvo aktu finanšu tirgus jomā izstrādi un virzību, pozīciju izstrādi par ES politiskajām iniciatīvām finanšu tirgus politikas jomā, nodrošinot finanšu ministra kā kapitāla daļu turētāja pārstāvniecības atbalstu starptautiskajās finanšu institūcijās, kā arī koordinējot valsts atbalsta programmu, kas pilnībā vai daļēji tiek īstenotas finanšu instrumentu veidā, izstrādi un pilnveidošanu.

2015.gadā paveiktais

Finanšu tirgus politikas regulējums

Kopumā finanšu sektorā 2015.gada beigās darbojās 328 finanšu un kapitāla tirgus dalībnieki ar kopējo aktīvu apmēru 35,9 miljardi EUR. 89% no kopējiem finanšu sektora aktīviem veidoja banku sektora aktīvi. Banku sektora kapitāla pietiekamības rādītājs 2015.gadā saglabājās augstā līmenī, un gada beigās sasniedza 21,6% (minimālā kapitāla prasība – 8%), savukārt 1. līmeņa pamata kapitāla rādītājs bija 18,8%. Eiropas Centrālās bankas Padomes 2014.gadā pieņemtais lēmums par negatīvu procentu likmju ieviešanu noguldījumu iespējai uz nakti eiro zonas valstu centrālajās bankās ir veicinājis likvīdo aktīvu īpatsvara pieaugumu 2015.gadā. Līdz ar to banku sektora likviditātes rādītājs saglabājās augstā līmenī un 2015.gada decembra beigās sasniedza 66,7%. Tas nozīmē, ka vairāk kā divas reizes tika pārsniegta noteiktā minimālā prasība (30%). Savukārt kredītu amortizācijas apjomiem pārsniedzot no jauna izsniegto kredītu apjomu, turpināja samazināties kredītportfeļa atlikuma apmērs. Vienlaikus vērojama pakāpeniska kredītu kvalitātes uzlabošanās. 2015.gada laikā kredītu ar kavējumu ilgāk par 90 dienām īpatsvars banku sektora kredītportfelī saruka no 6,9% līdz 6,0%, un kopējais kavēto kredītu īpatsvars samazinājās no 12,3% līdz 10,9%. Turpināja samazināties arī izveidoto uzkrājumu attiecība pret kopējo kredītportfeli, kas 2015.gada beigās sasniedza 4,7% (salīdzinājumā ar 5,3% 2014.gada beigās). 2015.gadā ir pieaudzis no jauna izsniegto kredītu apjoms – jaunie kredīti rezidentu mājsaimniecībām mājokļa iegādei, remontam un rekonstrukcijai sasniedza 321,2 miljonus EUR, kas ir par 11,5% vairāk nekā 2014.gadā. Labvēlīgi hipotekārās kreditēšanas aktivitāti ietekmēja arī valsts atbalsta programma ģimenēm ar bērniem, kuras ietvaros 2015.gada laikā kredītiestādes izsniedza mājokļa kredītus 68 miljonu euro apmērā. No jauna izsniegto kredītu apjoms rezidentu uzņēmumiem sasniedza 1,3 miljardus euro, kas ir par aptuveni 8% vairāk nekā 2014.gadā.

2015.gadā finanšu un kapitāla tirgū darbojās 17 komercbankas un 9 ārvalstu banku filiāles; 34 kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības ar kopējiem aktīviem 25,2 milj. EUR apmērā; 8 apdrošināšanas sabiedrības un 14 ārvalstu apdrošināšanas sabiedrību filiāles, kuru parakstīto bruto prēmiju apmērs sasniedza 531 milj. euro; 20 valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu ieguldījumu plāni ar uzkrāto kapitālu 2,3 mljrd. euro apmērā; 6 privātie pensiju fondi, kuros 2015.gadā tika iemaksāti 67,5 milj. euro un uzkrātais kapitāls gada beigās sastādīja 330,4 milj. euro; 12 ieguldījumu pārvaldes sabiedrību pārvaldītie atvērto ieguldījumu fondi; 6 alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki, kuru pārvaldīto fondu aktīvi 2015.gada beigās sasniedza 88,6 milj. euro; 35 maksājumu iestādes un 15 elektroniskās naudas iestādes, kuru kopējais veiktais maksājumu apjoms sastādīja 253 milj. euro; 4 ieguldījumu brokeru sabiedrības, kuru turējumā esošo klientu naudas līdzekļu apmērs darījumu veikšanai 2015.gadā sasniedza 12 milj. euro; Latvijas regulētajā kapitāla tirgū 2015.gada beigās bija 29 akciju emitenti (kopējā akciju tirgus kapitalizācija 1,27 mljrd. euro), savukārt 13 dalībnieki t.sk. 4 komercbankas, emitējot parāda vērtspapīrus, piesaistīja finansējumu (kopējā parāda vērtspapīru kapitalizācija 771 milj. euro).

Lai nacionālajos normatīvajos aktos ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 15.maija direktīvas 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvērto darījumu un noregulējuma režīmu, prasības, tika izstrādāti likumprojekti "Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likums", "Grozījumi Kredītiestāžu likumā", "Grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā", "Grozījumi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumā", "Grozījumi Noguldījumu garantiju likumā", tādējādi ieviešot vienotu instrumentu kopumu, lai efektīvi risinātu problēmas saistībā ar kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kas ir nestabilas vai kļūst maksātnespējīgas – lai novērstu to maksātnespēju vai līdz minimumam samazinātu negatīvo ietekmi maksātnespējas gadījumā, saglabājot attiecīgās

iestādes sistēmiski nozīmīgās funkcijas. Finanšu krīzes laikā šie problēmjautājumi bija svarīgs faktors, kas lika dalībvalstīm glābt nozīmīgas iestādes, izmantojot nodokļu maksātāju naudu, tādējādi uzticamas atvēršanās un neregulējuma sistēmas mērķis ir pēc iespējas lielākā mērā novērst šādas darbības nepieciešamību.

Lai nodrošinātu Latvijas atbilstību OECD standartiem, tika izstrādāti likumprojekti „Grozījums Finanšu instrumentu tirgus likumā”, „Grozījums likumā „Par privātajiem pensiju fondiem””, „Grozījums Valsts fondēto pensiju likumā” un „Grozījums Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā”, paredzot atcelt nosacījumu, ka ieguldījumu blakuspakalpojumus (ieguldījumu pētījuma, finanšu analīzes vai citas vispārējas rekomendācijas sniegšana attiecībā uz darījumiem ar finanšu instrumentiem) var sniegt tikai tad, ja saņemta licence ieguldījumu pakalpojumu sniegšanai. Tādējādi šāda blakuspakalpojumu sniegšana, tāpat kā citu norādīto ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšana, izņemot ieguldījumu blakuspakalpojumu – finanšu instrumentu turēšanu, netiks licencēta. Tāpat arī grozījumos tika paredzēts privāto pensiju fondu līdzekļu pārvaldītājiem, fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājiem un ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām atļaut veikt pensiju plāna aktīvu noguldījumus kredītiestādēs, kuras saņēmušas licenci kredītiestādes darbībai ES dalībvalstī vai OECD dalībvalstī, kurā kredītiestādēm piemēro uzraudzības un darbību regulējošas prasības līdzvērtīgas tām, ko piemēro ES.

Lai uzlabotu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas starpnieku uzraudzību, padarot to efektīvāku, kā arī nosakot no klientiem saņemto sūdzību izskatīšanas kārtību, ieviešot lielāku klientu interešu aizsardzību un novēršot praksē konstatētās nepilnības pašreizējā regulējumā, tika izstrādāti grozījumi Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas starpnieku darbības likumā.

Lai pilnveidotu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 8.jūnija Direktīvas 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un grozījumu Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010 ieviešanu, tika izstrādāts likumprojekts “Grozījumi Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumā”. Vienlaikus tika veikti grozījumi arī likumā “Par privātajiem pensiju fondiem” ņemot vērā, ka alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem tiek atļauts pārvaldīt klientu finanšu instrumentu portfeļus, tostarp, pensiju fondu un papildpensijas kapitāla uzkrāšanas institūciju portfeļus, līdz ar ko tika papildināts privāto pensiju likumā minēto privāto pensiju fondu pensiju plāna līdzekļu pārvaldītāju saraksts, iekļaujot arī alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku, kurš ir tiesīgs sniegt ieguldījumu pakalpojumus.

Lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas jomā Latvijas tiesību aktos, tika izstrādāts likumprojekts “Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likums”, pārskatot līdzšinējo maksātspējas un uzraudzības režīmu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas sektorā, kā arī nosakot pāreju uz jaunu kapitāla prasību aprēķinu, pamatojoties uz risku novērtēšanu.

Lai pilnveidotu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas sistēmu Latvijā, tika izstrādāti grozījumi “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā”. Likumprojektā tika papildināts kontroles dienestu tiesību un pienākumu apjoms, nosakot kontroles dienestam pienākumu organizēt un veikt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtēšanu, kā arī izstrādāt priekšlikumus šo risku līmeņa mazināšanai, kā arī tiesības pieprasīt un saņemt informāciju, kas nepieciešama šo risku novērtēšanai.

Lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas jomā

Latvijas tiesību aktos, izstrādāts likumprojekts "Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likums". Direktīva pārskatīja līdzšinējo maksātspējas un uzraudzības režīmu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas sektorā, kā arī noteica pāreju uz jaunu kapitāla prasību aprēķinu, pamatojoties uz risku novērtēšanu.

Attīstības finanšu institūcijas izveide

2015.gada 15. aprīlī ar trīs koncerna uzņēmumu VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūcija Altum", SIA "Latvijas Garantiju aģentūra" un VAS "Lauku attīstības fonds" apvienošanu vienā institūcijā noslēdzās vienotās Attīstības finanšu institūcijas izveide. Šis solis mazina valsts atbalsta līdzekļu sadrumstalotību. Jaunizveidotā AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" (turpmāk- Altum) sniedz atbalstu dažādām atbalsta saņēmēju grupām – komersantiem, lauksaimniekiem, lauksaimnieku kooperatīviem, dzīvokļu īpašnieku apvienībām, kā arī ģimenēm ar bērniem. Kopējais sniegtā atbalsta apjoms (izsniegto kredītu, garantiju un ieguldījumu riska kapitāla atlikums) 2015.gada beigās sasniedza 376,5 miljonus EUR, un līdz 2015.gada beigām aktīvo valsts atbalsta programmu ietvaros atbalsts sniegts jau 8794 projektiem.

2015.gada 6.oktobrī Ministru kabinets apstiprināja noteikumus "Kārtība, kādā tiek paredzētas valsts saistības par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" izsniegtajām garantijām un kādā veic valsts saistību uzraudzību", kas nosaka kārtību, kādā gadskārtējā likumā "Par valsts budžetu" paredz valsts saistības par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" izsniegtajām garantijām. Atbilstoši apstiprinātajai kārtībai, likumā "Par valsts budžetu 2016.gadam" iekļauts kopējais valsts saistību apmērs par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" garantijām 100,247 miljonu EUR apmērā. Valsts saistības ir spēkā ar 2016.gada 1.janvāri.

2015.gada 16.decembrī Ministru kabinets apstiprināja noteikumus "Noteikumi par akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" konsultatīvo padomi", kas paredz kārtību, kādā akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" valsts atbalsta programmu sagatavošanā un uzraudzībā piedalās nevalstisko organizāciju pārstāvji.

2015.gadā Ministru kabinets pieņēma lēmumu par papildu 6 miljonu EUR ieguldījumu veikšanu Baltijas Inovāciju fonda kapitālā, veicot šo kapitālieguldījumu Altum (piedaloties kā vienam no fonda investoriem) Baltijas Inovācijas fondā, kas ir Baltijas mēroga riska kapitāla fonds, kurš piesaista privāto pensiju fondu pārvaldītāju līdzekļus. Kopējais Latvijas ieguldījums Baltijas Inovāciju fonda kapitālā ir 26 miljoni EUR, kas dos iespēju veikt investīcijas mazajos un vidējos komersantos Baltijas reģionā.

Atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija lēmumam Altum ir noteikta arī par vienoto kontaktpunktu Latvijā sadarbībai ar Eiropas Investīciju bankas Eiropas Investīciju konsultāciju centru (EIAH) nacionālās ekspertīzes veicināšanā un Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (EFSI) Latvijā informācijas izplatīšanai.

Saistībā ar EFSI investīcijām Latvijā ir plānots piesaistīt finansējumu piecām Altum investīciju platformām, kas sniedz atbalstu maziem un vidējiem komersantiem. Papildus 2015.gadā tika izskatītas vairākas lielo investīciju projektu idejas iespējamai finansēšanai no EFSI gan privāto attīstītāju finansētiem projektiem, gan valsts kapitālsabiedrību kompetences jomās transporta sektorā.

Sadarbība ar starptautiskajām finanšu institūcijām

Pārskata periodā tika nodrošināta regulāra sadarbība ar Pasaules Bankas grupu, Starptautisko Valūtas fondu, Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (turpmāk - ERAB), Eiropas Investīciju banku, Ziemeļu Investīciju banku un Eiropas Padomes Attīstības banku, nodrošinot Latvijas interešu aizstāvēšanu pilnvarnieku un ekspertu līmeņa sanāksmēs.

Sadarbībā ar ERAB un nozaru ministrijām tika izstrādāta ERAB sadarbības stratēģija Latvijai jaunam periodam - no 2016. – 2019.gadam.

Tika parakstīts Garantiju līgums, kas nodrošina Eiropas Investīciju bankas finansējumu atbilstošiem projektiem ar spēkā esošajām dalībvalstu garantijām.

Latvijā tika organizēta Pasaules Bankas Ziemeļu un Baltijas valstu grupas ekspertu sanāksme, lai diskutētu par aktuāliem Pasaules Bankas jautājumiem Ziemeļu un Baltijas valstu grupā.

Saskaņā ar Latvijas un Pasaules Bankas saprašanās memorandu par Baltijas zināšanu iniciatīvu, tika iesniegts aktualizēts Latvijas ekspertu saraksts, lai veicinātu Latvijas ekspertu pieredzes ieguldījumu Pasaules Bankas programmās ietvertu valstu attīstībai.

Iestāšanās process Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD)

Finanšu ministrija kā atbildīgā ministrija par Latvijas interešu pārstāvēšanu OECD Finanšu tirgu komitejā ir organizējusi un nodrošinājusi sagatavošanās darbus, lai 2015. gada 23. oktobrī tiktu sekmīgi apstiprināts ziņojums par Latvijas finanšu tirgus izvērtējumu.

Finanšu ministrija kā atbildīgā ministrija arī par Latvijas interešu pārstāvēšanu OECD Apdrošināšanas un privāto pensiju komitejā ir organizējusi un nodrošinājusi sagatavošanās darbus, lai 2015. gada 4. decembrī tiktu sekmīgi apstiprināts ziņojums par Latvijas pensiju sektoru un ziņojums par Latvijas apdrošināšanas sektoru.

Papildus 2015.gada laikā tika nodrošināts nepieciešamais atbalsts citām atbildīgajām ministrijām par Latvijas interešu pārstāvēšanu OECD Investīciju komitejā un OECD Korporatīvās pārvaldības komitejā, jautājumos, kas skar finanšu tirgus politikas jomu, savukārt 2015.gada beigās Finanšu ministrija tika aktīvi piesaistīta arī OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupā jautājumos, kas skar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas politikas jomu.

Sadarbība ar starptautiskajām finanšu institūcijām

Pārskata periodā tika nodrošināta regulāra sadarbība ar PB grupu, SVF, ERAB, EIB, ZIB un EPAB.

2015.gadā nodrošināta Finanšu ministra un Finanšu ministrijas delegācija dalība Eiropas Investīciju bankas gada sanāksmē, kurā aizstāvēta LR pozīcija.

2015.gadā tika parakstīts Garantiju līgums, kas nodrošina Eiropas Investīciju bankas finansējumu atbilstošiem projektiem ar spēkā esošajām dalībvalstu garantijām.

2015.gadā Finanšu ministrijā tika organizēta Pasaules Bankas Ziemeļu un Baltijas valstu grupas ekspertu sanāksme, kuru vadīja Finanšu ministrijas pārstāvis. Sanāksmes laikā tika diskutēti aktuālie ar Pasaules Banku saistītie jautājumi.

Nodrošinātas ES Padomes darba grupas un dialogu sanāksmes prioritārajos finanšu pakalpojumu jautājumos, kur tika diskutēts par iespējām pilnveidot Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības tiesisko regulējumu, lai novērstu krīzes laikā atklātās nepilnības.

Nodrošināta Latvijas interešu pārstāvēšanu COREPER I un II, Eiropadomes, ECOFIN, EFC un EFC A sanāksmēs Finanšu ministrijas kompetences ietvaros. Par finanšu pakalpojumu jautājumiem nodrošināta Latvijas interešu pārstāvēšana ECOFIN, FSC, EFC un EFC A.

Nodrošināta Finanšu ministrijas pārstāvja dalība OECD Finanšu pakalpojumu komitejas sanāksmēs, lai sekmētu Latvijas pievienošanos OECD.

Finanšu tirgus politikas regulējums

Latvijas valdība izvirzīja mērķi noslēgt iestāšanās sarunas un kļūt par OECD dalībvalsti 2016.gadā. Lai to paveiktu un saņemtu visu OECD komiteju pozitīvu vērtējumu par Latvijas atbilstību OECD standartiem, izstrādāts likumprojekts „Grozījums Finanšu instrumentu tirgus likumā”, kas paredz atcelt nosacījumu, ka ieguldījumu blakuspakalpojumu (ieguldījumu pētījuma, finanšu analīzes vai citas vispārējas rekomendācijas sniegšana attiecībā uz darījumiem ar finanšu instrumentiem) var sniegt tikai, ja saņemta licence ieguldījumu pakalpojumu sniegšanai. Tādējādi šāda blakuspakalpojuma sniegšana, tāpat kā citu likumā norādīto ieguldījumu blakuspakalpojumu sniegšana, izņemot ieguldījumu blakuspakalpojumu - finanšu instrumentu turēšanu, netiks licencēta.

Veikti grozījumi likumā "Par privātiem pensiju fondiem", ņemot vērā, ka alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem tiek atļauts pārvaldīt klientu finanšu instrumentu portfeļus, tostarp, pensiju fondu un papildpensijas kapitāla uzkrāšanas institūciju portfeļus, līdz ar ko nepieciešams papildināt privāto pensiju likumā minēto privāto pensiju fondu pensiju plāna līdzekļu pārvaldītāju sarakstu, iekļaujot arī alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku, kurš ir tiesīgs sniegt ieguldījumu pakalpojumus.

Latvija ir saņēmusi Eiropas Komisijas 2014.gada 26.novembra argumentēto atzinumu pārkāpuma procedūras lietā pret Latvijas Republiku saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 8.jūnija Direktīvu 2011/61/ES par alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem un par grozījumiem Direktīvā 2003/41/EK, Direktīvā 2009/65/EK, Regulā (EK) Nr. 1060/2009 un Regulā (ES) Nr. 1095/2010 (turpmāk – Direktīva 2011/61/ES), kurā norādītos pārkāpumus Latvija atzīst daļēji. Lai novērstu konstatētās nepilnības un Direktīvas 2011/61/ES prasības transponētu precīzi, ir izstrādāts likumprojekts “Grozījumi Alternatīvo ieguldījumu fondu un to pārvaldnieku likumā”.

Lai mazinātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku un veicinātu klientu tiesību aizsardzību, tika pilnveidots regulējums un izstrādāts Likumprojekts “Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā”, kas nosaka, kā kredītiestādēm vai finanšu iestādēm jārikojas gadījumos, kad, slēdzot kontu, tiek konstatētas aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu.

Lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 25. novembra Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas jomā Latvijas tiesību aktos, izstrādāts likumprojekts "Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likums".

Latvijas prezidentūras ES Padomē funkciju īstenošana Ministrijas kompetences jomā

Latvija 2015.gada pirmajā pusē bija ES Padomes prezidējošā valsts, kuras pienākums bija nodrošināt Latvijas prezidentūras ES Padomē norisi. Darbības virziena mērķis bija pilnveidot Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības tiesisko regulējumu Latvijas prezidentūras laikā, lai novērstu krīzes laikā atklātās nepilnības.

2015.gadā paveiktais

Nodrošinātas ES Padomes darba grupu un dialogu sanāksmes prioritārajos finanšu pakalpojumu jautājumos, kurās tika diskutēts par iespējam pilnveidot Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības tiesisko regulējumu, lai novērstu krīzes laikā atklātās nepilnības.

Latvijas prezidentūras ES padomē darba rezultātā izveidots Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF). Tas ļaus visām ES valstīm, tajā skaitā arī Latvijai, piesaistīt privātos ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai, iedzīvotāju labklājībai, jaunu darba vietu izveidošanai un kopējai valsts izaugsmei. Izmantojot šī fonda iespējas, ne tikai lielajiem projektiem, bet arī maziem un vidējiem uzņēmējiem ir iespējas panākt savu izvirzīto mērķu sasniegšanu un ieviest inovācijas. ESIF neizsniedz grantus, bet gan finanšu instrumentus – aizdevumus, galvojumus, kā arī kapitāla instrumentus. Ņemot vērā, ka finansējuma saņēmējam ieguldījums ir jāatmaksā, projekti tiek vērtēti, galvenokārt pamatojoties uz to ekonomisko dzīvotspēju. Tāpat būtiska ir privātā finansējuma piesaistīšana un projekta atbilstība noteiktām ES politikas jomām - zināšanu un digitālā ekonomika, enerģētikas savienība, transports, sociālā infrastruktūra, resursi un vide. Lai vienotos par ESIF Regulu šajā rekordītajā laikā Latvijas prezidentūrā bija nepieciešamas 18 ES Padomes darba grupas sanāksmes un 9 politiskie dialogi.

Vēl viens no ļoti nozīmīgajiem jautājumiem, kurš tika risināts Latvijas prezidentūras laikā, bija stiprināt cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un agresīvu nodokļu plānošanu gan globālā, gan ES līmenī.

Tāpat arī tika organizēta un vadīta neformālās Finanšu pakalpojumu jautājumu darba grupas sanāksme Rīgā ES dalībvalstu atašējiem finanšu pakalpojumu jomā. Sanāksmes laikā augsta līmeņa jomas pārstāvji sniedza ieskatu aktuālajos ar finanšu pakalpojumiem saistītajos jautājumos.

Latvijas prezidentūras vadībā COREPER II sēdē tika apstiprināta politiskā vienošanās ar Eiropas Parlamentu par EK priekšlikumu regulai par starpbanku komisijas maksām, ko piemēro kartēm piesaistītiem maksājumu darījumiem. Sekojoši Latvijas prezidentūra panāca galīgo vienošanos par šo regulu, kuras mērķis ir noteikt maksimālo robežvērtību starpbanku komisijas maksām par debetkaršu un kredītkaršu maksājumiem, kā arī sekmēt iekšējā tirgus izveidi karšu, interneta un mobilo maksājumu jomā.

Latvijas prezidentūras vadībā COREPER II sēdē tika apstiprināta politiskā vienošanās ar Eiropas Parlamentu par Maksājumu pakalpojumu direktīvu. Direktīva paredz uzlabot patērētāju aizsardzību pret krāpšanos, iespējamu ļaunprātīgu maksājumu kontu izmantošanu un incidentiem saistībā ar maksājumiem, piemēram, neautorizētiem vai nepareizi veiktiem maksājumu darījumiem.

Noslēdzošā politiskā dialoga laikā starp ES Padomi, Eiropas Parlamentu un EK Latvijas prezidentūra panāca politisko vienošanos par Apdrošināšanas starpniecības direktīvas projektu. Tika panākta vienošanās par jauno direktīvas nosaukuma redakciju - Direktīva par apdrošināšanas izplatīšanu. Direktīvas mērķis ir efektīvi uzlabot regulējumu privātās apdrošināšanas tirgū. Tā paredz nodrošināt

vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem apdrošināšanas pakalpojumu pārdošanas tirgus dalībniekiem un pastiprināt apdrošināšanas ņēmēju aizsardzību.

Latvijas prezidentūras vadībā COREPER II sēdē tika apstiprināta ES Padomes vispārējā vienošanās regulai par indeksiem, ko izmanto kā etalonus finanšu instrumentos un līgumos. Latvijas Prezidentūra izstrādāja regulas kompromisa tekstu un nodrošināja visu dalībvalstu atbalstu. Sekojoši Latvijas prezidentūra uzsāka politisko dialogu ar Eiropas Parlamentu un EK par šo regulu, kā arī piedalījās tehniskā dialoga sanāksmēs. Regulas mērķis ir veicināt bāzes indeksu stabilitāti un uzticamību, nodrošinot, ka etalonu noteikšanā tiek izmantoti pietiekami un precīzi dati, kā arī atklāt un novērst manipulācijas ar tiem.

Latvijas prezidentūra ES Padomē panāca vispārējo vienošanos par regulu par strukturālajiem pasākumiem, ar ko uzlabo ES kredītiestāžu noturību. Regulas mērķis ir novērst sistēmisko risku, finanšu spriedzi vai lielu, strukturāli sarežģītu un savstarpēji saistītu kredītiestāžu bankrotu, novēršot pārmērīgu risku, ko rada tirdzniecības darbības kredītiestādēs, un samazinot savstarpējo saistību finanšu sektorā. Tādējādi samazinātos risks, ka nodokļu maksātājiem ir jāiesaistās, lai glābtu bankrotējošas bankas.

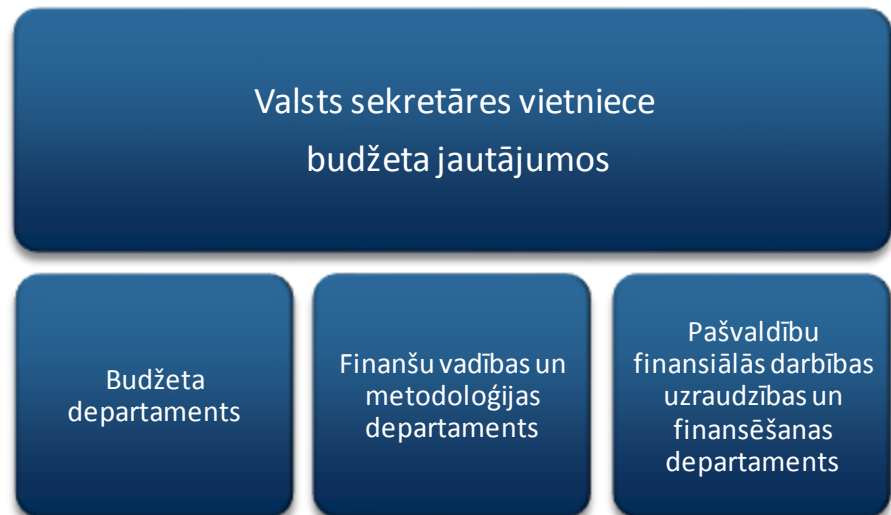
Latvijas prezidentūras vadībā COREPER II sēdē tika apstiprināta panāktā politiskā vienošanās ar Eiropas Parlamentu par Eiropas Komisijas priekšlikumu regulai par vērtspapīru finansēšanas darījumu un atkalizmantošanas pārredzamību. Regula uzlabos finanšu stabilitāti, nodrošinot, ka informāciju par tā saucamajiem vērtspapīru finansēšanas darījumiem efektīvi paziņo darījumu reģistriem un ieguldītājiem kolektīvo ieguldījumu uzņēmumos. Labāka pārredzamība bankas un citus finanšu starpniekus atturēs no mēģinājumiem noteikumus apiet, daļu savas darbības novirzot uz mazāk regulēto paralēlo banku sektoru.

Nodrošināta Latvijas interešu pārstāvēšana COREPER I un II, Eiropadomes, Euro grupas, Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes (ECOFIN), Ekonomikas un finanšu komitejas (EFC) un Ekonomikas un finanšu komitejas vietnieku (EFC A) sanāksmēs Finanšu ministrijas kompetences ietvaros. Par finanšu pakalpojumu jautājumiem nodrošināta Latvijas interešu pārstāvēšana ECOFIN, Finanšu pakalpojumu komitejas (FSC), EFC un EFC A sanāksmēs.

Valsts budžeta un finanšu vadības politika

Jolanta Plūme, valsts sekretāres vietniece budžeta jautājumos

Valsts budžeta vadības, Pašvaldību finansēšana un finanšu uzraudzības, Valsts pārvaldes atbildības politikas darbības rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

2015.gadā valsts konsolidētā budžeta finansiālā bilance pēc naudas plūsmas salīdzinājumā ar likumā "Par valsts budžetu 2015. gadam" sākotnēji plānoto pasliktinājās un deficīts sasniedza 295,7 miljonus eiro jeb 1,2% no IKP. Deficīta pieaugumu ir ietekmējusi valsts budžeta izdevumu palielināšana atbilstoši Likumā par budžetu un finanšu vadību un likumā "Par valsts budžetu 2015. gadam" noteiktajam. Tika palielināta apropriācija izdevumiem ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai, kā arī valsts parāda apkalpošanas izdevumu optimizācijas pasākumu veikšanai. Papildu izdevumu segšanai tika novirzīti maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu, ārvalstu finanšu palīdzības, kā arī valsts speciālā budžeta naudas līdzekļu neizlietotie atlikumi uz gada sākumu.

2015.gadā ir nodrošināta stingra un fiskāli atbildīga pašvaldību aizņēmumu saistību politika:

1. Pašvaldību aizņēmumu saistību palielinājums ir 54,1 milj. euro, kas ir 45,8% no kopējā pieļaujamā aizņēmumu palielinājuma.
2. 97% pašvaldību uzņemto saistību apmēri nepārsniedz 15% no 2015.gada pašvaldību plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem³.

2015.gadā ir nodrošināta regulāra pašvaldību finanšu situācijas analīze un stingra pašvaldību finansiālās darbības uzraudzība, pievēršot pastiprinātu uzraudzību vairāku pašvaldību finanšu situācijai. Ministrijas pastiprinātas uzraudzības rezultātā vairākas pašvaldības ir sakārtojušas vairākus būtiskus finanšu jautājumus.

Ministrija 2015.gadā lielu uzsvāru lika uz pašvaldību specialistu apmācību dažādos semināros un sanāksmēs. Ministrijas veiktā uzraudzība un dalība vairākos semināros ir palīdzējusi arī 2015.gadā sasniegt ministrijas stratēģijā noteikto rezultātu - pašvaldību skaits, kuras atkārtoti pārkāpušas normatīvos aktus budžeta plānošanas un izpildes jomā, nav lielāks par 2%.

³ Bez valsts budžeta transfertiem noteiktam mērķim un iemaksām Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā.

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
Izstrādāts likumprojekts par valsts budžetu attiecīgajam gadam	Valsts konsolidētā budžeta finansiālā bilance (miljoni eiro) pēc naudas plūsmas metodes	-392,726	-295,685
	Valsts konsolidētā budžeta finansiālā bilance (% no IKP)	1,5	-1,2
Aizņēmumu resursu pieejamība pašvaldībām	Pašvaldību aizņēmumu kopējais pieļaujamais palielinājums (milj. euro)	118,14	54,1
Samazināts normatīvajiem aktiem neatbilstošs pašvaldību budžeta plānošanas un izpildes risks	Pašvaldību skaits, kuras atkārtoti pārkāpušas normatīvos aktus budžeta plānošanas un izpildes jomā (pašvaldību skaits %)	< 2%	0,8
Tuvināts atbildības lielums līdzvērtīgu darbu veicējiem valsts pārvaldē.	Valsts pārvaldē nodarbināto vidējā mēnešalga nav mazāka par 75% no attiecīgajiem amatieru normatīvajos aktos noteiktā algas maksimuma.	74%	80%

Valsts budžeta vadība

Darbības principu un atbildības virziena apraksts

Valsts budžeta un finanšu vadības politikas īstenošanai Finanšu ministrija nodrošina valsts budžeta izdevumu politikas izstrādes un ieviešanas koordināciju un uzraudzību, ar gadskārtējā valsts budžeta likuma un Likuma par budžetu un finanšu vadību izpildi saistītu jautājumu risināšanu. Darbības virziena mērķis ir nodrošināt valdības prioritātēm atbilstoša gadskārtējā valsts budžeta projekta izstrādi.

Ministrija ik gadu aprēķina valsts pamatbudžeta un valsts speciālā budžeta bāzes izdevumus, izvērtē un apkopo ministriju un citu centrālo valsts iestāžu jauno politikas iniciatīvu pieteikumus, kas ir pamats valdībai lēmuma pieņemšanai par finansējumu budžeta atbildības daļai.

Ņemot vērā praktisko pieredzi un jaunākās aktualitātes vidēja termiņa resursu plānošanas jomā, tika veikta vidēja termiņa budžeta plānošanas un finanšu vadības procesa normatīvā regulējuma pilnveidošana.

2015.gada 30.novembrī pieņemtie grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību paredz pārejas posma pagarināšanu attiecībā uz vidēja termiņa budžeta ietvāra likuma sagatavošanu vienlaicīgi ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu, paredzot, ka Ministru kabinets vidēja termiņa budžeta ietvāra likuma projektu sagatavo un iesniedz Saeimai kopā ar gadskārtējo valsts budžeta likuma projektu (budžeta likumprojektu paketē) līdz 15.oktobrim un finanšu ministrs vidēja termiņa budžeta ietvāra likuma projekta un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta izstrādes un iesniegšanas grafika projektu Ministru kabinetam iesniedz līdz kārtējā gada 1.martam.

Lai efektīvāk un ekonomiskāk īstenotu valsts politiku, kā arī regulāri optimizētu budžeta izdevumus un izvērtētu to atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem, grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību paredz ieviest pastāvīgu un sistemātisku valsts budžeta izdevumu pārskatīšanu. Ministru kabinets ik gadu pieņems lēmumu par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas tvērumu vienlaikus ar vidēja termiņa budžeta ietv ara likuma projekta un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta izstrādes un iesniegšanas grafika apstiprināšanu. Savukārt finanšu ministrs atbilstoši minētajam grafikam iesniegs Ministru kabinetam valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātus un priekšlikumus par šo rezultātu izmantošanu vidēja termiņa budžeta ietv ara likuma projekta un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta sagatavošanas procesā.

2015. gada izpilde

Saskaņā ar Likumā par budžetu un finanšu vadību noteikto budžets ir līdzeklis valsts politikas realizācijai ar finansiālām metodēm. Tas ir valdības finansiālās darbības un vadības pamatā. Budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kādi līdzekļi nepieciešami valdībai, citām valsts institūcijām un pašvaldībām to valsts pienākumu izpildei, kuru finansēšana noteikta ar likumdošanas aktiem, nodrošinot, lai tajā laikposmā, kuram šie līdzekļi paredzēti, izdevumus segtu atbilstoši ieņēmumi.

Valsts budžeta līdzekļus var piešķirt vai saņemt vienīgi ar gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētu apropriāciju. Valsts budžeta izdevumi sastāv no apropriācijām, kas noteiktas konkrētām valsts vajadzībām saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu.

Likumprojekta "Par valsts budžetu 2016.gadam" sagatavošana tika veikta atbilstoši apstiprinātajam grafikam⁴, kur noteikts, ka Saeimā likumprojekts "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam", likumprojekts "Par valsts budžetu 2016.gadam", pavadošie likumprojekti (budžeta likumprojektu paketes) un paskaidrojumi tiek iesniegti 2015.gada 30.septembrī.

2015.gada 13.aprīļa Ministru kabineta sēdē, izskatot Latvijas Stabilitātes programmu 2015.-2018.gadam (prot. Nr.19, 1.§), tika nolemts, ka atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.¹ panta otrajā daļā noteiktajam un ņemot vērā aktuālākās makroekonomiskās attīstības prognozes un negatīvo fiskālo telpu, ministrijas un citas centrālās valsts iestādes negatīvo un neiesniedz priekšlikumus jaunajām politikas iniciatīvām 2016., 2017. un 2018.gadam, izņemot veselības un izglītības jomu, saistībā ar strukturālām reformām, kā arī iekšējās un ārējās drošības jomu. Savukārt 2015.gada 6.jūlija Ministru kabineta sēdē (prot. Nr.31, 2.§) tika nolemts, ka jautājumi par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu 2016.gadam un turpmākajiem gadiem skatāmi Ministru kabinetā kārtējā gada valsts budžeta likumprojekta un vidēja termiņa budžeta ietv ara likumprojekta sagatavošanas un izskatīšanas procesā atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām.Lai mazinātu negatīvo fiskālo telpu 2016.gadam, Ministru kabinets⁵ nolēma:

⁴ Ministru kabineta 2015.gada 16.marta rīkojums Nr.124 "Par likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam" un likumprojekta "Par valsts budžetu 2016.gadam" sagatavošanas grafiku"

⁵ izskatot 2015.gada 25.augusta Ministru kabineta sēdē informatīvo ziņojumu "Par priekšlikumiem valsts budžeta izdevumiem 2016.gadam un ietvaram 2016.-2018.gadam" (prot. Nr.41, 44.§), 2015.gada 27.augusta Ministru kabinetā sēdē informatīvo ziņojumu "Par priekšlikumiem valsts budžeta ieņēmumiem un izdevumiem 2016.gadam un ietvaram 2016.-2018.gadam" (prot. Nr.42, 3.§) un 2015.gada 31.augusta Ministru kabineta sēdē informatīvo ziņojumu "Par priekšlikumiem valsts budžeta ieņēmumiem un izdevumiem 2016.gadam un ietvaram 2016.-2018.gadam" (prot. Nr.43, 4.§)

1. samazināt ministriju un citu centrālo valsts iestāžu izdevumus valsts pamatfunkciju īstenošanai 3% apmērā no valsts pamatfunkciju īstenošanai plānotajiem bāzes izdevumiem 2016.gadā.
2. pārskatīt investīciju projektu īstenošanas termiņus, pārplānojot finansējumu uz 2017.gadu un turpmākajiem gadiem.

Vienlaikus Ministru kabinets pieņēma lēmumu piešķirt ministrijām papildu finansējumu neatliekamo pasākumu īstenošanai.

Likumprojekta "Par valsts budžetu 2016.gadam" izstrādē iesaistītas visas ministrijas un citas centrālās valsts iestādes, sagatavojot savus budžeta pieprasījumus un paskaidrojumus.

Neatkarīgo institūciju pārstāvji tika uzaicināti piedalīties visās Ministru kabineta sēdēs, kurās tika izskatīti jautājumi saistībā ar likumprojekta "Par valsts budžetu 2016.gadam" sagatavošanu. Līdz ar to Valsts prezidenta kancelejas, Augstākās tiesas, Satversmes tiesas, Tieslietu padomes, Valsts kontroles, Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes, Tiesībsarga biroja, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas un Ģenerālprokuratūras pārstāvjiem bija dota iespēja Ministru kabineta sēdē paust savu viedokli par likumprojekta "Par valsts budžetu 2016.gadam" sagatavošanu.

Valsts pārvaldes atbildības politika

Darbības principu un atbildības virziena apraksts

Ministrija izstrādā un pilnveido vienotu politiku sabiedriskajā sektorā nodarbināto atbildības jomā. Darbības virziena mērķis ir nodrošināt taisnīgu, motivējošu un fiskāli atbildīgu atbildības politiku, kas paaugstina valsts pārvaldes darbības efektivitāti sabiedrības interesēs.

2015. gada izpilde

Tika izstrādāti un pieņemti grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atbildības likumā (turpmāk – Atbildības likums), kas saskaņā ar Ministru kabinetā pieņemto lēmumu par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu ar 2016.gada 1.janvāri no 360 euro uz 370 euro, precizē Atbildības likuma 3.pielikumā noteiktās 1.-10.mēnešalgu grupas maksimālās mēnešalgas, sabalansējot tās ar minimālās darba algas pieaugumu, kā arī veicinot darbinieku konkurētspēju un motivāciju.

Likumā paaugstināti Saeimas komisijas priekšsēdētājam, Saeimas frakcijas priekšsēdētājam, Ministru kabineta locekļiem, parlamentārajiem sekretāriem un tiesībsargam mēnešalgu noteikšanai piemērojamie koeficienti, tādējādi sabalansējot viņu mēnešalgas ar atbildības apjomu, kā arī noteiktas tiesības Ministru kabineta loceklim turpmāk saņemt piemaksu 50 procentu apmērā no viņam noteiktās mēnešalgas, ja viņš papildus saviem tiešajiem amata pienākumiem aizvieto prombūtnē esošu Ministru kabineta locekli, vai aizvieto Ministru kabineta locekli, kurš beidzis pildīt savus pienākumus, pirms cita persona apstiprināta attiecīgā Ministru kabineta locekļa amatā. Likums nosaka arī tiesības Saeimas priekšsēdētājam, Ministru prezidentam un ministriem turpmāk saņemt reprezentācijas izdevumus.

Lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret ikgadējo atvaļinājumu izmantojušiem un neizmantojušiem karavīriem, kuri atvaļinās no profesionālā dienesta un nav paspējuši izmantot ikgadējo atvaļinājumu, likumā iekļauta norma, kas paredz, ka atvaļinājuma kompensācijas aprēķinā tiek ņemts vērā arī to dienu skaits, par kurām ikgadējais atvaļinājums tika pagarināts ik

pēc pieciem nodienētajiem gadiem. Iepriekš atbilstoši likumam nosakot atvaļinājuma kompensācijas apmēru karavīriem, tika ņemts vērā tikai ikgadējā atvaļinājuma pamata ilgums.

Pagarināta normas - par iespēju izmaksāt prēmiju atsevišķu valsts institūciju nodarbinātajiem, kuri ir iesaistīti ēnu ekonomikas apkarosanas pasākumu īstenošanā, Valsts kases darbiniekiem par ieguldījumu valsts budžeta izdevumu samazināšanā, kā arī, ja institūcijā ir nodrošināta valsts vai pašvaldību budžeta izdevumu samazināšana, darbība uz turpmākajiem trim gadiem.

Atļaušanas likuma 1.pielikums papildināts ar jaunu amata saimi "57.Tūrisma organizēšana", nosakot šīs saimes aprakstu, kā arī 2.pielikumā, atbilstoši amata novērtējumam, noteikta attiecīgajai amata saimei atbilstošā maksimālā mēnešalgu grupa - 11.mēnešalgu grupa.

Izstrādāti un pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 29.janvāra noteikumos Nr.66 „Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku darba samaksu un tās noteikšanas kārtību”, pārskatot mēnešalgu skalas atbilstoši Ministru kabinetā pieņemtajam lēmumam par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu ar 2016.gada 1.janvāri uz 370 euro. Mēnešalgu skalās tiek paaugstinātas 1.-10.mēnešalgu grupas maksimālās mēnešalgas, kā arī 1.-6.mēnešalgu grupas zemākās mēnešalgas.

Izstrādāts un iesniegts Valsts kancelejā informatīvais ziņojums „Par Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atļaušanas likumā noteikto normu attiecināšanu uz pašvaldībām”.

Sagatavoti četri informatīvie ziņojumi par atalgojuma izmaiņām 2015.gadā sabiedriskajā un privātajā sektorā, kā arī sabiedrībai regulāri sniegta informācija par normatīvo aktu praktisku piemērošanu dažādās situācijās, kas balstītas uz biežāk uzdotajiem jautājumiem.⁶

Pašvaldību finansēšana un finanšu uzraudzība

Darbības principu un attīstības virziena apraksts

Ministrija nodrošina pašvaldību budžeta veidošanas un fiskālās darbības uzraudzību. Darbības virziena mērķis ir nodrošināt pašvaldībām finanšu resursu pieejamību, izstrādājot fiskāli atbildīgu pašvaldību saistību politiku un priekšlikumus valsts budžeta atbalstam pašvaldībām līdzsvarotai pašvaldību attīstībai. Ministrija nodrošina regulāru pašvaldību finanšu situācijas analīzi un uzraudzību.

2015. gada izpilde

Viena no 2015.gada galvenajām prioritātēm bija izstrādāt jaunu pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmu, jo esošā sistēma vairs nenodrošināja sabalansētu resursu pieejamību visām pašvaldībām.

Pēc finanšu ministra iniciatīvas, lai veicinātu sadarbību ar pašvaldībām un rastu optimālus risinājumus pašvaldībām būtiskos finanšu jautājumos, tika izveidota Konsultatīvā padome, kuras sastāvā tika iekļauti desmit pašvaldību priekšsēdētāji (četri pārstāvji no Lielo pilsētu asociācijas, pa trim pārstāvjiem no Reģionālo attīstības centru apvienības un Novadu apvienības), kā arī Finanšu ministrijas pārstāvji. Padomes dalībnieki izvirzīja pamata uzstādījumus jaunās pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas pamatprincipiem, kas arī tika iekļauti jaunās sistēmas pamatā.

Jaunais pašvaldību finanšu izlīdzināšanas modelis ir orientēts uz līdzsvarotu resursu pieejamību pašvaldībām, lai tās spētu nodrošināt savas pamatfunkcijas. Tomēr ne mazāk būtisks jaunā

⁶ Informācija pieejama FM mājas lapā sadaļā "Sabiedriskajā sektorā nodarbināto atļaušanas politika".

modeļa mērķis ir veicināt pašvaldību ieinteresētību attīstīt saimniecisko darbību savā teritorijā un sekmēt ekonomikas izaugsmi. Tas ļaus pašvaldībām ilgtermiņā vienkāršāk plānot savas finanses.

Jaunais modelis paredz finanšu izlīdzināšanu veikt pret pašvaldību vidējiem vērtētiem ieņēmumiem, kā arī tas izmainīs valsts budžeta dotācijas sadales principus – sadalīs to proporcionāli starp pašvaldībām, tuvinot tās pašvaldībai ar vislielākajiem ieņēmumiem uz vienu izlīdzināmo vienību. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likumā tiek noteikts pārejas periods, kas attiecas uz likuma normu ieviešanas gadu, un tas paredz, ka nevienai pašvaldībai plānotie izlīdzinātie ieņēmumi 2016.gadā, salīdzinot ar 2015.gada plānotajiem izlīdzinātiem ieņēmumiem, nesamazinās.

Būtiski vienkāršota modeļa aprēķina formula. Tajā saglabāti arī labākie jau esošās sistēmas principi. Ieņēmumu pieaugums visām pašvaldībām dos arī izlīdzināto ieņēmumu pieaugumu.

Saeima 2015.gada 4.jūnijā pieņēma Finanšu ministrijas izstrādāto Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likumu.

Vienlaikus, lai pašvaldībām mazinātu reģionālo nevienlīdzību finanšu resursu pieejamības ziņā, un nodrošinātu plašākas finanšu resursu iespējas investīciju projektu īstenošanai, 2015.gadā:

1. Turpināts nodrošināt papildu finanšu resursus tām pašvaldībām, kurām finansējums pašvaldības funkciju īstenošanai ir visierobežotākais. Līdz ar to 2015.gadā ir piešķirts papildu valsts budžeta finansējums četrām republikas pilsētu pašvaldībām, kurām ir zemākie vērtētie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas, kā arī 91 novadu pašvaldībai vērtēto ieņēmumu nodrošināšanai pēc pašvaldību finanšu izlīdzināšanas tādā līmenī, lai sasniegtu finanšu nepieciešamības neizlīdzināmo apakšējo robežu 99% apmērā.
2. Paplašināti aizņēmumu un galvojumu mērķi, skaidri definējot prioritārās jomas un palielināta pašvaldības maksimālā aizņēmuma summa pašvaldības noteikto prioritāro investīciju projektu īstenošanai.

2015.gada 28.septembrī ir parakstīts Finanšu ministrijas izstrādātais Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās un domstarpību protokols, panākot pušu vienošanos par visiem ar 2016.gada budžetu saistītajiem jautājumiem, kas ir Finanšu ministrijas kompetencē, saglabājot domstarpības vien par četriem nozaru ministriju jautājumiem.

Ņemot vērā pašvaldību budžeta nodokļu prognozes līdz 2018.gadam, pašvaldībām tiek nodrošināti stabili budžeta ieņēmumi vidējā termiņā, paredzot 2016.-2017.gadā kopējos pašvaldību nodokļu ieņēmumus 19,7% apmērā no vispārējās valdības nodokļu (neskaitot iemaksas valsts fondēto pensiju shēmā) ieņēmumiem, savukārt 2018.gadā – 19,6% apmērā.

Pašvaldībāmlikumā "Par pašvaldību budžetiem" ir noteikti stingri nosacījumi budžeta plānošanas un izpildes jomā - pašvaldību budžeta asignējumi nedrīkst pārsniegt budžetā plānotos apjomus. Ministrija 2015.gadā pēc pašvaldību iesniegtajiem oficiālajiem mēneša pārskatiem ir veikusi regulāru pašvaldību finanšu situācijas analīzi un pašvaldību budžeta plānošanas un izpildes atbilstības normatīvo aktu prasībām uzraudzību.

Lai arī pašvaldību skaits, kurām uzraudzības veikšanas periodā 2015.gada faktiskie izdevumi atkārtoti ir pārsnieguši plānotos izdevumus, ir pavisam neliels – 0,8% no kopējā pašvaldību skaita, daudzām pašvaldībām ir jāturpina darbs pie budžeta vadības procesa uzlabošanas, kā arī pie savu kapitālsabiedrību uzraudzības procesa izstrādes un ieviešanas. Tāpēc 2015.gadā tika veikta pašvaldību specialistu apmācību dažādos semināros un sanāksmēs:

1. Lai uzlabotu pašvaldību dibināto kapitālsabiedrību pārvaldību un veidotu vienotu izpratni par labas prakses iedibināšanu pašvaldību ieguldījumu pārraudzībā, Ministrija 2015.gada sākumā rīkoja semināru pašvaldībām "Pašvaldību ieguldījumi kapitālsabiedrībās un to pārvaldība". Semināru kopumā apmeklēja vairāk kā 100 dalībnieki no visas Latvijas, saņemot daudz pozitīvu atsauksmju par seminārā sniegto informāciju.
2. Lai uzlabotu pašvaldībās budžeta finanšu vadības procesu, Ministrija 2015.gada nogalē piedalījās seminārā pašvaldību finanšu speciāliem. Tajā sniegtā prezentācija par pašvaldību budžeta plānošanas un izpildes uzraudzību deva labus rezultātus - nevienai pašvaldībai uzraudzības veikšanas periodā 2015.gada pēdējā ceturksnī faktiskie izdevumi nepārsniedza plānotos izdevumus.

Lai sabiedrība, masu mediji, pašvaldības varētu iepazīties ar katras pašvaldības detalizētu finanšu situāciju, ministrijas ikmēneša analīzes regulāri tiek publicētas ministrijas mājas lapas sadaļā "Pašvaldību finanšu uzraudzība"⁷.

⁷http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/pasvaldibu_finansu_uzraudziba/pasvaldibu_finansu_raditaju_analize/

Nodokļu, muitas un grāmatvedības sistēmas politika

Ilmārs Šņucins, valsts sekretāres vietnieks nodokļu, muitas un grāmatvedības jautājumos

Valsts sekretāres vietnieks
nodokļu, muitas un grāmatvedības jautājumos

Netiešo nodokļu
departaments

Nodokļu
administrēšanas
un
grāmatvedības
politikas
departaments

Nodokļu analīzes
departaments

Tiešo nodokļu
departaments

Valsts nodokļu, muitas un grāmatvedības vadības rezultātu, rezultatīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

2015.gadā turpinājās Finanšu ministrijas darbības stratēģijas 2014. – 2016.gadam īstenošana valsts nodokļu, muitas un grāmatvedības vadības jomā atbilstoši tajā noteiktajām prioritātēm un mērķiem, ko apliecina sasniegtie rezultāti. Būtiski resursi 2015.gadā tika veltīti arī ES Padomes prezidējošās valsts funkciju īstenošanā, aktīvi strādājot pie ES līmeņa regulējuma virzības nodokļu un muitas jomās, un uzdevumu veikšanai saistībā ar Latvijas iestāšanos Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD).

2015.gadā tika samazināta iedzīvotāju ienākumu nodokļa likme līdz 23%, atbilstoši mazinot darbaspēka nodokļu slogu valstī. Tas ļāva samazināt nodokļu plaisas rādītāju arī zemo algu saņēmējiem (bez apgādībā esošām personām ar darba algu 67% apmērā no vidējās darba algas valstī) par 0,4 procentpunktiem līdz 41,7%, kas tomēr atpaliek no sākotnēji paredzētā rādītāja par 0,3 procentpunktiem. To noteica gan vidējā atalgojuma valstī kāpums, gan IIN neapliekamā minimuma saglabāšana iepriekšējā līmenī. Vienlaikus jāatzīmē, ka 2015.gada laikā tika izstrādāts un apstiprināts IIN diferencētā neapliekamā minimuma modelis, kas ļaus atbalstīt strādājošos šajā atalgojuma grupā, nodrošinot stratēģijā nospraustā vidēja termiņa mērķa sasniegšanu.

Nodokļu plaisas rādītājs strādājošajam ar diviem apgādājamajiem un vidējo darba algu, savukārt, jau pašlaik ir zemāks par plānoto, ko nodrošināja, gan IIN likmes samazinājums, gan iepriekšējos gados būtiski paaugstinātais IIN atvieglojuma par apgādājamajiem apjoms.

Muitas jomā atbilstoši plānotajam ir veikti pasākumi, kas mazina administratīvo slogu muižošanas darbību veikšanā.

Grāmatvedības politikas jomā pārskata periodā tika izstrādāts un pieņemts jauns Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums, kopā ar citiem saistītajiem likumiem pārņemot jaunās Grāmatvedības direktīvas prasības, kas paredz arī administratīvā sloga mazināšanu maziem un vidējiem uzņēmumiem.

Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē ietvaros notika Finanšu ministrijas sadarbībā ar Eiropas Komisiju organizēta starptautiska konference par Starptautisko grāmatvedības standartu regulas novērtējumu, pulcējot Eiropas Savienības dalībvalstu grāmatvedības politikas veidotājus, nacionālo standartu noteicējus, starptautisko un Eiropas organizāciju līderus, akadēmisko aprindu un nozares pārstāvjus.

2015.gadā ministrija ir uzsākusi pilnveidot zvērinātu revidentu sniegto revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles prasību ieviešanas pārbaudi (inspekciju) metodoloģiju, lai veiktu iekšējās kvalitātes kontroles sistēmas novērtēšanu tām zvērinātu revidentu praksēm, kas 2015.gadā bija pakļautas inspekcijām un kas ir revidējušas finanšu un kapitāla tirgus dalībnieku gada pārskatus un konsolidētos gada pārskatus par 2014.gadu. Jau 2015.gada veiktajās inspekcijās ministrijas pilnvarotie pārstāvji uzsāka piemērot šo metodoloģiju, uzlabojot veikto kontroļu efektivitāti.

Finanšu ministrija izstrādāja informatīvo ziņojumu "Par iespēju precizēt Sabiedriskā labuma organizāciju likumā sabiedriskā labuma organizāciju definīciju un darbības jēdzienu", plānojot izstrādāt normatīvo regulējumu, kas noteiktu stingrākus ierobežojumus tikko dibinātām un aktīvu darbību neveicošām nevalstiskajām organizācijām, t.i. samazināt jauno sabiedriskā labuma organizāciju skaitu par 10% jeb apmēram 25 organizācijām. Savukārt, 2015.gada augustā VID, FM un biedrība "Latvijas Pilsoniskā alianse" sadarbībā ar citām biedrībām veica aptauju par nepieciešamajiem uzlabojumiem sabiedriskā labuma organizāciju normatīvā regulējuma piemērošanā. Aptaujas rezultātā tika secināts, ka šobrīd nav nepieciešamas izmaiņas normatīvajā regulējumā un ka esošais regulējums ļauj nodokļu administrācijai veikt vispusīgu sabiedriskā labuma organizāciju uzraudzību. Tādējādi informatīvā ziņojuma "Par iespēju precizēt Sabiedriskā labuma organizāciju likumā sabiedriskā labuma organizāciju definīciju un darbības jēdzienu" projekts tika atzīts par aktualitāti zaudējušu, jo bija mainījušies tiesiskie un faktiskie apstākļi. Rezultātā ierobežojumi piešķirt sabiedriskā labuma organizāciju statusu netika ieviesti un nodokļu administrācija sadarbībā ar Sabiedriskā labuma komisiju 2015.gadā sabiedriskā labuma organizāciju statusu ir piešķirusi par 1,2% jeb 3 organizācijām vairāk kā 2014.gadā. Tomēr vienlaikus tika pilnveidots regulējums par SLO ziedojumu izlietojumu un darbību, uzlabojot to kontroles iespējas un kvalitāti.

Tabula Nr.4

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
Nodokļu ieņēmumi ir aptuveni 1/3 no IKP līmenī	Samazināts nodokļu plaisas rādītājs zemo algu saņēmējiem (bez apgādībā esošāmpersonām ar darba algu 67% apmērā no vidējās darba algas valstī) – no 42,9% 2013. gadā uz 40,8% 2016. gadā	41,4	41,7
Saglabāta stabilitāte nodokļu ieņēmumos, t.sk. mazinot darbaspēka nodokļus.			
Samazināta izvairīšanās no nodokļu samaksas			
Darbaspēkam un kapitāla ieplūdei pievilcīgs un reģionā konkurētspējīgs nodokļu regulējums	Samazināts nodokļu plaisas rādītājs strādājošam ar diviem apgādājamajiem un vidējo darba algu – no 38% 2013. gadā uz 34% 2016. gadā (%)		
Samazināts nodokļu plaisas rādītājs zemo algu saņēmējiem, kā arī			

strādājot ar diviem apgādājamiem un vidējo darba algu		35,5	35,0
Vienkāršotas nodokļu saistību izpildes prasības, samazinot tam patērēto laiku un novēršot dažādas interpretācijas iespējas			
Izstrādāti normatīvie akti, lai ieviestu nacionālajos normatīvajos aktos ES Muitas kodeksa prasības, vienlaikus samazinot administratīvo slogu	Samazināts administratīvais slogs muitas darbu veikšanai (ieviesti pasākumi)	1	1
Precizētas un pilnveidotas grāmatvedību regulējošās prasības	Izstrādāts jauns, konsolidēts Gada pārskata likums	100	100
Uzlabota uzņēmējdarbības vide	Pāņemtas jaunās Grāmatvedības direktīvas prasības (%)		
Stiprināts revīzijas uzraudzības ietvars	Palielināta publiskās pārraudzības sistēmas efektivitāte un nodrošināta atbilstība ES prasībām Pilnveidoti revīzijas politikas un uzraudzības pasākumi, uzlabojot kvalitātes kontroles rādītājus (%)	20	20
V Sabiedriskā labuma organizāciju statusa piešķiršanas kārtība papildināta ar kritērijiem	Sabiedriskā labuma organizāciju skaita izmaiņas (%)	-10	1

Valsts nodokļu, muitas un grāmatvedības vadības darbības principu un attīstības virziena apraksts

Finanšu ministrija ir atbildīga par valsts politikas izstrādi nodokļu un nodevu, kā arī muitas un grāmatvedības jomās. Nodokļu sistēmas attīstības galvenie darbības virzieni ir saistīti ar stabilu un prognozējamu nodokļu ieņēmumu nodrošināšanu. Tai jāsamazina iespējas izvairīties no nodokļu maksāšanas, kā arī jāveicina uzņēmējdarbībai un investīciju piesaisti labvēlīgas vides attīstība.

2015.gada prioritārie uzdevumi nodokļu politikā bija saistīti ar tālāku darbaspēka nodokļu sloga mazināšanu zemāk atalgotajiem darbiniekiem, mazinot ienākumu nevienlīdzību, kā arī nodokļu iekasēšanas paaugstināšanu, uzlabojot nodokļu administrēšanu un ierobežojot ēnu ekonomiku.

Būtiskas darbības prioritātes bija arī ES Padomes prezidentūras darba vadīšana un nodrošināšana nodokļu, muitas un grāmatvedības jomā 2015.gada pirmajā pusgadā un uzdevumi saistībā ar Latvijas iestāšanos OECD.

2015. gada izpilde

Turpinot darbu pie darbaspēka nodokļu mazināšanas un ienākumu nevienlīdzības mazināšanas, Finanšu ministrija atbilstoši valdības dotajam uzdevumam izstrādāja priekšlikumu IIN diferencētā neapliekamā minimuma ieviešanai, kas tika akceptēts un ir spēkā no 2016.gada.

Finanšu ministrija sadarbībā ar citām ministrijām un valsts sociālajiem un sadarbības partneriem 2015.gada uzsāka darbu pie vidēja termiņa valsts nodokļu politikas pamatnostādņu, kas noteiks svarīgākos nodokļu politikas uzstādījumus, lai nodrošinātu uzņēmējdarbības vides konkurētspēju un stabilitāti, ekonomikas izaugsmi un atbilstošus nodokļu ieņēmumus publisko funkciju un

pakalpojumu finansēšanai. 2015.gadā tika veikts darbs pie esošās situācijas izvērtējuma, sagatavojot pamatu nākotnes politikas un rīcības pasākumu izstrādei.

Ēnu ekonomikas ierobežošana ir būtisks priekšnoteikums godīgas konkurences nodrošināšanai un nodokļu politikas efektivitātei. 2015.gadā turpinājās darbs pie likumdošanas priekšlikumiem, kas ir vērsti uz izvairīšanās no nodokļu samaksas ierobežošanu un krāpšanas apkarošanu, mazinot arī nodokļu agresīvas plānošanas iespējas. Vienlaikus, iesaistot sociālos un sadarbības partnerus, akadēmisko un profesionālo aprindu ekspertus, tika veikts būtisks darbs, lai pilnveidotu un meklētu veidus, kā padarīt efektīvākus ēnu ekonomikas ierobežošanas instrumentus. Pirmajā ministru prezidenta vadītajā Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes sēdē tika akceptēta Finanšu ministrijas sagatavotā Ēnu ekonomikas ierobežošanas stratēģija, kas paredz ēnu apkarošanas virzienus un nosaka mērķi līdz 2020.gadam samazināt ēnu ekonomikas apmēru Latvijā līdz ES vidējam līmenim – 18% no IKP. Atbilstoši padomes uzdevumam 2015.gadā tika sagatavots ēnu ekonomikas apkarošanas plāna projekts. Izstrādātajā plāna projektā būtiski paplašināts to pasākumu apmērs, kas attiecas uz konkrētām nozarēm, kur ir apzināts lielākais ēnu ekonomikas īpatsvars – būvniecība, transporta nozare, tirdzniecība, pakalpojumu sniegšanas joma.

2015.gada pirmajā pusē Latvijas Prezidentūras ES Padomē ietvaros tika nodrošināta Padomes nodokļu jautājumu darba grupu kā arī Augsta Līmeņa darba grupas nodokļu jautājumos organizācija un vadīšana, darba dokumentu sagatavošana, sadarbojoties ar ES Padomes Ģenerālsekretariātu, EK un dalībvalstīm. Ar mērķi ES un globālā mērogā cīnīties pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un agresīvu nodokļu plānošanu, Latvijas Prezidentūras laikā tika turpināts darbs pie izvairīšanās no nodokļu nomaksas un krāpšanās apkarošanas jautājumiem. Latvijas Prezidentūra izstrādāja un sāka īstenot ES BEPS⁸ ceļa karti, kas noteica darba un likumdošanas virzienus un sasniedzamos rezultātus ES līmenī šajos jautājumos. Piemēram, kā vienu no prioritāriem uzdevumiem Latvijas prezidentūra nodrošināja ātru un kvalitatīvu direktīvas grozījumu automātiskās informācijas apmaiņas jomā par nodokļu nolēmumiem virzību, nodrošinot direktīvas priekšlikuma pilnveidošanu un saskaņošanu, kas ļāva šos grozījumus pieņemt mazāk kā viena gada laikā.

Lai nodrošinātu Latvijas nodokļu politikas atbilstības izvērtējumu OECD standartiem un labākajai praksei, kas ir būtiski nosacījumi dalībai OECD, turpinājās darbs OECD Fiskālo lietu komitejā un tās darba grupās. Tāpat tika nodrošināta un koordinēta Latvijas II fāzes ziņojuma sagatavošana un izvērtēšana OECD Globālajā Forumā par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu jomā, kur Latvijas novērtējums tika paaugstināts par diviem reitinga rādītājiem līdz novērtējumam "lielākajā daļā atbilstošs" (largely compliant) starptautiskajam standartam. Būtiskākie normatīvo aktu grozījumi, lai nodrošinātu atbilstību OECD prasībām tika veikti uzskaitītajos likumos:

- Kredītiestāžu likumā novērstas konstatētās nepilnības, nodrošinot banku informācijas sniegšanu atbilstoši OECD starptautiskajam standartam;
- likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" ar 2016.gadu OECD valstu rezidentiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa režīms attiecībā veiktajām iemaksām privātajos pensiju fondos vai apdrošināšanas sabiedrībās vienādots ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa režīmu Latvijas un citu ES valstu rezidentiem;

⁸ ES Bāzes erozijas un peļņas pārmēses ierobežošanas plāns (BEPS) balstās uz OECD izstrādātā BEPS plāna secinājumiem un priekšlikumiem, ņemot vērā ES likumdošanas prasības un augsto politisko ieinteresētību ātrāku rezultātu sasniegšanai.

- Azartspēļu un izložu likumā – lai novērstu OECD rezidentu diskrimināciju, attiecībā uz ieguldījumiem un valdes, padomes locekļu sastāvu OECD dalībvalstu rezidentiem ar 2016.gada 1.janvāri ir noteiktas analogiskas tiesības kā ES dalībvalstu rezidentiem.

Starptautisko investīciju piesaistes un uzņēmējdarbības vides uzlabošanas nolūkā 2015.gadā tika turpināts darbs pie starpvalstu nodokļu līgumu bāzes tīkla paplašināšanas. Nodokļu līgumu mērķis ir nodokļu dubultās uzlikšanas novēršana, nodokļu nemaksāšanas novēršana un diskriminācijas nepieļaušana. 2015.gada 1.jūnijā stājās spēkā Latvijas Republikas un Kataras valsts valdības līgums par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem. 2015.gada 1.decembrī Ministru kabinets apstiprināja Latvijas Republikas valdības un Pakistānas Islāmu Republikas valdības konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem, kas līdz ar to ir sagatavota parakstīšanai. Sarunu rezultātā tika saskaņots līguma par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem projekts ar Vjetnamu. Tika panākta vienošanās ar Japānu, ka 2016.gadā tiks sāktas sarunas par nodokļu konvencijas noslēgšanu.

Lai īstenotu 2015.gada noteiktās prioritātes un nodokļu politikas mērķus pārskata periodā ir sagatavotas un veiktas šādas likumdošanas izmaiņas:

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

- Kā ienākumu nevienlīdzības mazināšanas pasākums ar 2016.gadu tiek ieviests diferencētais neapliekamais minimums. Tādējādi turpmāk visām personām tiks piemērots nevis vienāds neapliekamais minimums, bet gan tiks piemērots gada diferencētais neapliekamais minimums, kura apmērs atšķirsies atkarībā no maksātāja gūto ar nodokli apliekamo ienākumu apmēra. Diferencēto (gada) neapliekamo minimumu piemēros rezumējošā kārtībā, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju. No aprēķinātā diferencētā gada neapliekamā minimuma atņems gada laikā izmantoto mēneša neapliekamo minimumu summu.
- Ar 2016.taksācijas gadu palielināts iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums par apgādībā esošām personām no 165 euro mēnesī līdz 175 euro mēnesī. Turpmāk paredzēts, ka nodokļa atvieglojums tiks attiecināts tikai uz nepilngadīgu bērnu (arī kamēr tas turpina izglītības iegūšanu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai un uz aizbildnībā vai aizgādībā esošām personām), kā arī uz personām (laulāto, vecākiem, vecvecākiem, bērniem, kas sasnieguši 18 gadu vecumu), ja minētās personas nav strādājošas un ir atzītas par personām ar invaliditāti.
- Ar 2016.gadu tiek ieviestas vairākas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamas ar brīvprātīgā darba veikšanu saistīto personificēto izdevumu kompensācijas, kuras brīvprātīgā darba veicējam atbilstoši brīvprātīgā darba līguma noteikumiem sedz brīvprātīgā darba organizētāji.
- Lai mazinātu administratīvo slogu un uzlabotu informācijas sniegšanas kvalitāti, pārskata gadā tika sagatavoti likuma grozījumi, kas nosaka, ka ar 2016.gadu tiks ieviesta elektroniska informācijas apmaiņa starp vispārējām, profesionālajām, augstākajām vai speciālajām izglītības iestādēm un VID. Tādējādi turpmāk vienreiz gadā iestādes elektroniski nosūtīs VID informāciju par izglītojamā mācībām samaksāto summu, kā arī fiziskās personas kodu vai juridiskās personas reģistrācijas numuru, kura veikusi maksājumu par mācībām.

Nekustamā īpašuma nodoklis

Lai nodrošinātu samērīgu nodokļu sloga pieaugumu lauku zemei, pārskata gadā tika sagatavoti grozījumi likumā "Par nekustamā īpašuma nodokli", kas paredz zemes vienībām (to daļām) ar platību, kas pārsniedz 3 ha un kurām vismaz viens no noteiktajiem lietošanas mērķiem ir no lietošanas mērķu grupas "Lauksaimniecības zeme", "Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu" vai "Ūdens objektu zeme", no 2016.gada līdz 2025.gadam nodokļa aprēķinam kā nodokļa bāzi izmantot speciālo vērtību.

Speciālā vērtība pēc būtības ir lauku zemes kadastrālā vērtība ar noteiktu pieauguma ierobežojumu. Taksācijas gada speciālās vērtības pieaugums ikgadēji nepārsniedz 10 procentus no iepriekšējam taksācijas gadam noteiktās lauku zemes speciālās vērtības.

Likumā izdarītas izmaiņas arī attiecībā uz inženierbūvju aplikšanu ar nodokli un nodokļa atvieglojuma piemērošanu represētām personām, atvieglojot minēto personu pretendēšanu uz nodokļa atvieglojumiem.

Mikrouzņēmuma nodoklis

Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā paredz 2016.gadā saglabāt 9% mikrouzņēmumu nodokļa likmi visam mikrouzņēmuma apgrozījumam līdz 100 000,00 eiro gadā. Grozījumi arī paredz aizliegumu mikrouzņēmumiem būt mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem, ja tie veic saimniecisko darbību Ministru kabineta noteiktās nozarēs. Minētais ierobežojums stājas spēkā 2017.gada 1.janvārī, tomēr atbilstoši minētajiem grozījumiem mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, kas līdz 2015.gada 30.aprīlim ir ieguvīšis mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu un veic saimniecisko darbību nozarē, kas noteikta Ministru kabineta 2015. gada 22.septembra noteikumos Nr. 540 "Noteikumi par nozarēm, kurās nepiemēro mikrouzņēmumu nodokļa režīmu", ir tiesīgs saglabāt mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu 2017. un 2018.gadā. Tāpat ir precizēts mikrouzņēmumu nodokļa režīms pēc 2017.gada, kad stājās spēkā grozījumi likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" attiecībā uz darba ņēmēja un darba devēja minimālais pārskata mēneša valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objektu.

Izložu un azartspēļu nodoklis

Lai nodrošinātu godīgu konkurenci un caurskatāmību, ir veikti grozījumi izložu un azartspēļu jomā. Kā būtiskākie no tiem jāmin, ka ar 2019.gada 1.janvāri drīkstēs ekspluatēt tikai tādas azartspēļu automātus, kuri būs pieslēgti vienotajai azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmai, nodrošinot, ka Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija iegūs informāciju no konkrētā azartspēļu organizētāja vienotās azartspēļu automātu kontroles un uzraudzības sistēmas elektroniskā veidā tiešsaistes datu režīmā. Pārskata gadā veiktās izmaiņas arī paredz, ka ar 2016.gada 1.janvārī spēkā būs divu veidu azartspēļu organizēšanas licences – visu Latvijas Republikā atļauto azartspēļu veidu organizēšanai, tai skaitā azartspēļu organizēšanai arī ar elektronisko sakaru pakalpojumu starpniecību, un otra – visu Latvijas Republikā atļauto azartspēļu veidu organizēšanai tikai ar elektronisko sakaru pakalpojumu starpniecību (interaktīvās azartspēles). Tika precizēti arī azartspēļu nodokļu un nodevu objekti un likmes.

Solidaritātes nodoklis

No 2016. gada 1. janvāra ir ieviests solidaritātes nodoklis. Solidaritātes nodokļa mērķis ir mazināt nodokļu regresivitāti, kas radusies dēļ valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta maksimālā apmēra atjaunošanas 2014. gada 1. janvārī.

Solidaritātes nodokļa likme ir tādi pati kā valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme (34,09%) un to piemēro ienākumu daļai, kas pārsniedz valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu maksimālo apmēru. Ar šī nodokļa ieviešanu nodokļa maksātājam netiek uzlikti jauni pienākumi, jo nodokli, pamatojoties uz valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un to objekta uzskaiti, nosaka un valsts pamatbudžetā iemaksā valsts institūcija - Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)

Lai apkarotu PVN krāpšanu, 2015.gadā tika pagarināta atļauja piemērot PVN apgrieztās maksāšanas kārtību kokmateriālu jomā, turklāt paplašinot to pielietojumu, piemēram, arī uz tādiem veidiem kā malka apaļkoku, pagaļu, zaru, zaru saišķu vai līdzīgos veidos. No 2016.gada 1.aprīļa PVN apgrieztās maksāšanas kārtību ir paredzēts piemērot arī mobilajiem telefoniem, klēpj datoriem, planšet datoriem un integrālās shēmas ierīcēm.

2015.gadā tika sākta analīze par spēkā esošās PVN apgrieztās maksāšanas kārtības piemērošanas efektivitāti un tās piemērošanas nepieciešamību citām nozarēm, par ko tika veikts arī neatkarīgo ekspertu pētījums⁹.

Kā citi būtiski grozījumi PVN likumā vēl ir jāatzīmē:

- Lai novērstu neatbilstību starp Padomes Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu un Pievienotās vērtības nodokļa likumu, no 2016.gada 1.jūlija dzīvojamās mājas pārvadāšanas pakalpojums tiks aplikts ar PVN.
- Lai ierobežotu iespējas izmantot reģistrēta PVN maksātāja PVN numuru krāpnieciskos nolūkos un vienlaikus novērstu PVN nenomaksāšanu valsts budžetā, noteikts regulējums par Valsts ieņēmumu dienesta tiesībām izslēgt reģistrēto PVN maksātāju no Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistra likumā noteiktajos gadījumos.

Akcīzes nodoklis

- Samērojot sabiedrības un ražotāju intereses, kā arī valsts fiskālās vajadzības, 2015.gadā tika izvērtētas un mainītas akcīzes nodokļa likmes naftas produktiem un alkoholam:
 - Ar 2016.gada 1.janvāri tiek paaugstināts akcīzes nodokļa līmenis atsevišķiem naftas produktiem, piemēram, svīnu nesaturošam benzīnam, dīzeļdegvielai (gāzeļļai), petrolejai, sašķidrinātai naftas gāzei (LPG) un svīnu nesaturošam benzīna un etilspirta maisījumam, ja absolūtā spirta saturs gala produktā veido no 70 līdz 85 tilpumprocentiem no kopējā produkta daudzuma.
 - Tiek ieviests pakāpenisks akcīzes nodokļa paaugstinājuma grafiks alkoholiskajiem dzērieniem, saskaņā ar kuru akcīzes nodokļa likmes par alkoholiskajiem dzērieniem tiek paaugstinātas 2016.gada 1.martā, 2017. gada 1. martā un 2018. gada 1. martā.
- Lai tiktu nodrošināts tirgus līdzsvars, kā arī akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem būtu paredzami valsts budžetā, ir pārskatīts akcīzes nodoklis smēķējamai tabakai un tabakas lapām, paredzot, ka ar 2016.gada 1.janvāri tiek ieviests pakāpenisks akcīzes nodokļa paaugstinājuma grafiks smēķējamai tabakai un tabakas lapām.
- Ņemot vērā, ka tirgū tiek piedāvāta atsevišķa tabakas izstrādājumu kategorija – karsējamā tabaka, un, lai nodrošinātu efektīvu akcīzes nodokļa piemērošanu un mazinātu nelikumīgas tabakas izstrādājumu tirdzniecības risku, ar 2016.gada 1.martu tiek uzsākts piemērot akcīzes nodokli karsējamai tabakai.
- Pašlaik strauji pieaug elektronisko cigarešu un tajās izmantojamo šķidrumu tirgus, un minētais produkts tiek lietots kā alternatīva smēķēšanai. Lai noteiktu vienotu pieeju savstarpēji aizvietojamiem produktiem, ir paredzēts ar 2016.gada 1.jūliju elektroniskajās cigaretēs izmantojamajiem šķidrumiem piemērot akcīzes nodokli, ko veido kombinētā likme - par 1 mililitru šķidruma un par 1 miligramu nikotīna.
- Lai mazinātu iesniedzamo dokumentu skaitu VID, kā arī vienkāršotu akcīzes nodokļa administrēšanu kopumā, ar 2016. gada 1. janvāri tiek paredzēts, ka turpmāk akcīzes nodokļa

⁹ Minētais pētījums ir pieejams: http://www.fm.gov.lv/lv/sadala/nodoklu_politika/informativie_zinojumi_un_petijumi/

likmju maiņas gadījumā komersantiem nebūs jāiesniedz VID atlikumā esošo akcīzes preču inventarizācijas saraksts, bet tikai akcīzes nodokļa starpības aprēķins.

Muitas joma

Pārskata periodā tika izstrādāti un virzīti priekšlikumi tiesību aktu pilnveidošanai loģistikas pakalpojumu jomā, vienkāršojot fiskālā pārstāvja darbības nosacījumus, precizējot prasības, ja tiek konstatētas neatbilstības starp muitas kontrolē esošu kravu pavaddokumentiem un faktiskām precēm, precizējot komersantu sodāmības kritērijus muitas jomā, izstrādājot iespējas dažādu statusu noliktavu apvienošanai un atvieglojot prasības atzītā komersanta statusa iegūšanai.

Latvija ir pievienojusies līgumam par grozījumiem Kontrabandas un viltojumu apkarošanas un vispārējo atbrīvojumu Līgumā, kas noslēgts 2004.gada 9.jūlijā starp Philip Morris International Inc., Philip Morris Products Inc., Philip Morris Duty Free Inc. un Philip Morris World Trade Sarl., Eiropas Kopienų, kuru pārstāv EK, un tās dalībvalstīm

Pilnveidots muitas lietu regulējums, kas nosaka pieļaujamus zudumu apmērus muitas uzraudzībā esošajām atsevišķām precēm, piemēram, nefasētiem naftas produktiem, kā arī alkoholiskajiem dzērieniem, kuras pārvieto un uzglabā, piemērojot attiecīgas muitas procedūras vai citus muitas noteikumus atzītos preču izmantošanas veidus. Lai pilnveidotu muitas maksājumu administrēšanu un nepieļautu situāciju, ka komersanti ļaunprātīgi mēģinātu izmantot pieļaujamus maksimālos zudumus nefasētajām precēm, ir izstrādāts noteikumu projekts¹⁰, kas nosaka dabisko zudumu apmērus nefasētajām precēm, kā arī to piemērošanas kārtību muitas lietu jomā.

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis

Lai risinātu apzināto problēmu par vieglo transportlīdzekļu (M1 kategorija) pārbūvi par kravas transportlīdzekļiem (N1 kategorija) un jauno automobiļu ražotāju pārstāvju un dīleru piedāvāto iespēju iegādāties jaunu transportlīdzekli, kas atbilst N1 kategorijai, kaut faktiski pēc tehniskā izpildījuma un ekspluatācijas mērķa atbilst vieglajam transportlīdzeklim (M1 kategorijai) un tādējādi, radot iespēju maksāt mazāku transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likmi, un, izvairīties no uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa maksāšanas, tika veikti grozījumi Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā, kas ar 2016.gada 1.janvāri nosaka sekojošo:

- Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmju palielinājumu kravas automobiļiem ar pilnu masu līdz 12 000 kg.
- Jauna uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa objekta ieviešanu – kravas automobili ar pilnu masu līdz 3000 kilogramiem, kas reģistrēti kā kravas furgons un kam ir vairāk nekā trīs sēdvietas.

Nodokļu administrēšanas politika

Lai veicinātu labprātīgu nodokļu nomaksu un paaugstinātu nodokļu iekasēšanas un administrēšanas efektivitāti, tika veikti vairāki nozīmīgi grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām":

¹⁰ MK 24.02.2015.noteikumi Nr.104 "Kārtība, kādā atsevišķām muitas uzraudzībā esošajām nefasētajām šķidrām precēm piemēro dabisko zudumu apmērus".

- Lai ieviestu OECD Globālo standartu finanšu konta informācijas nodokļu jomā automatiskajai apmaiņai, 2015.gada 31.decembrī spēkā stājās normatīvas regulējums, kas uzliek par pienākumu Finanšu institūcijām sniegt to rīcībā esošo informāciju par citu valstu rezidentiem (patiesā labuma guvējs, procentu maksājumi, dividendes, konta atlikumi, ienākumi no apdrošināšanas produktiem, procenti no finansiālajiem ieguldījumiem) VID automatiskajai informācijas apmaiņai ar citām ES dalībvalstīm un jebkuru citu valsti vai teritoriju, ar kuru Latvijas Republika vai Eiropas Savienība ir noslēgusi nolīgumu šādas informācijas automatiskai apmaiņai. Pamatojoties uz šo regulējumu, Valsts ieņēmumu dienests saņems informāciju par Latvijas Republikas rezidentu kontiem citu valstu finanšu iestādēs. Tieši automatiska informācijas apmaiņa ir atzīta kā svarīgs instruments cīņā pret pārrobežu krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Ar 2016.gada 1.janvāri spēkā stājās normatīvas regulējums, kas uzliek par pienākumu:

- Ja tiks konstatēta krāpšanās ar kases aparātu, uz aprēķina pamata tiks precizēts samazinātais nodokļu apjoms un būs tiesības piedzīt soda naudu 100% apjomā,
- Saimnieciskās darbības apturēšana bez brīdinājuma par apzinātiem un atkārtotiem būtiskiem nodokļu maksātāja pārkāpumiem.
- Lai mazinātu izvairīšanos no atbildības, liegums veikt noteiktas darbības uzņēmumā, piemēram, atsavināt pamatlīdzekļus.
- Tiesības piemērot nodrošinājuma līdzekli (sadarbībā ar Uzņēmumu reģistru)-liegumu komersanta amatpersonu maiņai, likvidācijai pirms administratīvā procesa uzsākšanas, ja pastāv riski, ka komersants varētu savu darbību pārtraukt.
- Ar 2016.gada 1.martu ir paredzētas tiesības VID sniegt tā rīcībā esošo informāciju par fiziskās personas ienākumiem kredītinformācijas birojam nodošanai kredītiestādei.
- Ar 2016.gada 1.aprīli noteikts pienākums kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, konstatējot aizdomīgu darījumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē, ziņot arī Valsts ieņēmumu dienestam par tādiem personu, kuru rezidences (reģistrācijas) valsts ir Latvijas Republika, aizdomīgiem darījumiem, kas atbilst aizdomīguma pazīmēm nodokļu jomā.
- 2015.gadā ir paplašināts regulējums, kas paredz nodokļu maksājumu termiņa pagarinājuma piešķiršanu attiecībā uz zivsaimniecības nozares uzņēmumiem, kad tas tiešā vai pastarpinātā veidā ir cietis no Krievijas Federācijas noteiktiem ierobežojumiem.
- Noteikts regulējums automatiskajai informācijas apmaiņai par Latvijas un Amerikas Savienoto Valstu pilsoņu atvērtajiem kontiem Latvijas un Amerikas Savienoto Valstu finanšu iestādēs atbilstoši starpvaldību līgumā "Latvijas Republikas valdības un Amerikas Savienoto Valstu valdības līgums par starptautisko nodokļu pienākumu izpildes uzlabošanu un likuma par ārvalstu kontu nodokļu pienākumu izpildi (FATCA) ieviešanu" paredzētam.

Grāmatvedības un komercsabiedrību revīzijas joma

Pārskata gadā pieņemts jauns Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums, kurā definē un nošķir mazas (tajā skaitā, mikrosabiedrības), vidējas un lielas komercsabiedrības (mazus, vidējus un lielus koncernus), nosakot visā ES vienotus kritērijus. Šis likums paredz sabiedrībām, kuras atbilst likumā paredzētajai mikro vai mazas sabiedrības kategorijai, gada pārskatā mazāku informācijas daudzuma sniegšanu, nekā pašlaik, piemēram, nebūs jā sagatavo naudas plūsmas pārskats un pašu kapitāla izmaiņu pārskats, būs jāsniedz mazāk informācijas finanšu pārskata pielikumā. Savukārt visas mikro sabiedrības atbrīvotas no vadības ziņojuma sagatavošanas.

Lai skaidrotu un nodrošinātu jaunā Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma vienotu izpratni par finanšu pārskata posteņiem ir izstrādāti un pieņemti jauni Ministru kabineta noteikumi par Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanu. Jaunos noteikumus, kuros

ietverti finanšu pārskata sagatavošanai norādījumi un skaidrojumi kādā veidā finanšu pārskatā uzskaitāmi, novērtējumi un atspoguļojami atsevišķi saimnieciskie darījumi, var uzskatīt kā Latvijas grāmatvedības standartus, kas tuvināti Starptautisko grāmatvedības standartu prasībām.

Jaunais Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums un likums "Grozījumi likumā "Par zvērinātiem revidentiem"", paredz mazajām sabiedrībām, kuras nav pakļautas obligātai zvērināta revidenta revīzijai, turpmāk pie likumā noteiktajām robežvērtībām (saimnieciskajiem rādītājiem) veikt gada pārskata ierobežoto pārbaudi.

Lai iegūtu pietiekamu pārliecību par zvērinātu revidentu sniegto revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles prasību ievērošanu ministrijas pilnvarotās personas veica revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles prasību ievērošanas pārbaudes gan zvērinātu revidentu prakšu vietās, gan pieprasot pārbaudei nepieciešamo informāciju un dokumentus no Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas. Kopumā ministrija ir pārbaudījusi divus revīzijas uzdevumus, kurus zvērināts revidents ir sniedzis komercsabiedrībām, kuru pārvedami vērspapīri ir iekļauti regulētajā tirgū, vienu revīzijas uzdevumu - finanšu institūcijai, piecu revīzijas uzdevumus, ko zvērināts revidents ir sniedzis kapitālsabiedrībām, kas nav kotēts uzņēmums un finanšu institūcija. Pārbaudēs zvērinātu revidentu prakses vietās ministrijas ir konstatējusi vairākus pārkāpumus, tostarp arī būtiskus pārkāpumus zvērinātu revidenta profesionālajā darbībā, par kuriem ir informēta Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija (LZRA) tās turpmākai rīcībai. Pārbaudē izskatot no LZRA saņemtos dokumentus un informāciju saistībā ar LZRA organizētajām kvalitāteskontroles pārbaudēm, ministrija ir secinājusi, ka kopumā LZRA veiktās kvalitātes kontroles pārbaudes zvērinātu revidentu prakšu vietās ir efektīvas, bet ir nepieciešams veikts atsevišķus uzlabojumus LZRA veikto revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroļu pilnveidošanai.

Pārskata periodā ministrijā ir apstrīdēti seši LZRA lēmumi par zvērinātu revidentu darbību un izdoti seši ministrijas administratīvie akti. Tiesā apstrīdēti 2 ministrijas izdotie administratīvie lēmumi.

Pēc divu gadu ilga sarunu procesa ar Šveices kompetento iestādi, 2015.gadā Šveices Valdība ir atzinusi Latvijas zvērinātu revidentu un zvērinātu revidentu komercsabiedrību publiskās pārraudzības sistēmas atbilstību Šveices revidentu uzņēmumu uzraudzības sistēmai un Latvijas kompetentā iestāde (Latvijas Republikas Finanšu ministrija, Revīzijas uzraudzības komisija) ir iekļauta Šveices Federālās revīzijas uzraudzības iestādes (the Swiss Federal Audit Oversight Authority –FAOA) sarakstā (reģistrā) ar citu valstu kompetentajām iestādēm, ko Šveices valdība ir atzinusi par līdzvērtīgām. Ieguvums no Šveices Valdības līdzvērtības atzīšanas nodrošinās neatkarīgo revidentu uzraugu (Latvijas Republikas Finanšu ministrijas un FAOA) sadarbību starp valstu izmeklēšanu un neatkarīgo kvalitātes kontroles pārbaudi (inspekciju) jautājumos, kuros ir iesaistīts vienas vai otras puses revidents vai revīzijas uzņēmums.

Papildus informācija par likumdošanas izmaiņām saistībā ar augstāk minētiem nodokļiem un jomām www.fm.gov.lv sadaļā- nodokļu politika.

ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu vadība

Armands Eberhards, valsts sekretāres vietnieks ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumos

Valsts sekretāres vietnieks ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumos

ES fondu stratēģijas departaments

ES fondu uzraudzības departaments

ES fondu vadības sistēmas departaments

Komerccdarbības atbalsta kontroles departaments

Ministrija kā Kohēzijas politikas 1.mērķa ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas vadošā iestāde saskaņā ar ES, donorvalstu un Latvijas Republikas normatīvo regulējumu kopumā ir atbildīga par investīciju, vadības un kontroles sistēmu, uzraudzību un izvērtēšanu, kā arī par sabiedrības informēšanu un publicitāti. Tāpat ministrija kontrolē atsevišķu deleģēto funkciju citām valsts pārvaldes iestādēm izpildi. Darbības virziena mērķis ir nodrošināt efektīvas investīcijas Latvijas tautsaimniecībā.

2015.gada prioritātes bija:

1. 2015.gadā ātrāk uzsākt ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda atsevišķu specifisko atbalsta mērķu īstenošanu darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājuma ietvaros un turpināt aktīvu investīciju priekšnosacījumu izpildi.
2. Apstiprināt 2014.–2020.gada ES fondu Izvērtēšanas plānu, kas paredz uzsākt 2007.–2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieguldījumu ietekmes izvērtēšanu un izvērtējumus, kas nepieciešami 2014.–2020.gada plānošanas perioda atbalsta efektīvai plānošanai, un Komunikācijas stratēģiju, efektīvi īstenojot tajā paredzētos pasākumus.
3. Turpināt ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodā vadības un kontroles sistēmas pilnvērtīgu izveidi un ieviešanu, līdz sekmīgai akreditācijai no ES fondu revīzijas iestādes puses, balstoties uz vadošās iestādes izstrādātu vadības un kontroles sistēmas aprakstu un detalizētu pamatkritēriju izpildes pašnovērtējumu. Lai īstenotu efektīvu un samērīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešanu, vadošai iestādei 2015.gadā bija jāveic risku novērtējumu analīze un jā sagatavo ES fondu krāpšanas un korupcijas apkarošanas pasākumu plāns. Tāpat viena no prioritātēm bija sagatavot platformu sadarbības iestādes un Republikas pilsētu pašvaldību pieņemto lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanai ES fondu vadošajā iestādē.
4. ES fondu kontroles jomā pabeigt ES fondu vadošās iestādes deleģēto funkciju pārbaudes 2007.–2013.gada plānošanas perioda ietvaros un uzsākt 2014.–2020.gada plānošanas

perioda deleģēto funkciju pārbaudes pie sadarbības iestādes, Republikas pilsētu pašvaldībām un atbildīgajām iestādēm ar mērķi gūt pārliecību par iestādēm deleģēto funkciju izpildes gatavību un kvalitātes atbilstību normatīvajos aktos un metodikās noteiktajam.

5. Nodrošināt efektīvu 2007.–2013.gada plānošanas perioda slēgšanas procesu, risku pārvaldību.
6. Balstoties uz tālākiem EK lēmumiem valsts atbalsta modernizācijas procesa kontekstā, turpināt darbu pie nacionālo valsts atbalsta kontroles normatīvo aktu pilnveides.

ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu vadības rezultatīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

Saskaņā ar Finanšu ministrijas novērtējumu ES fondu investīcijas 2015.gadā IKP izaugsmi palielinājušas indikatīvi par 1,4 procentpunktiem, privātā patēriņa izaugsmes tempu par 0,8 procentpunktiem, kā arī saglabājusi pozitīvu ietekmi uz nodarbinātības dinamiku, palielinot nodarbināto skaita pieauguma tempu par 0,4 procentpunktiem.

2015.gada rezultāti liecina, ka 2007.–2013.gada plānošanas periodā piešķirtie ES līdzekļi kopā 4,5 miljardi euro var tikt sekmīgi un pilnībā izmantoti atbilstoši mērķiem. Vienlaikus līdz sekmīgam programmu slēgumam tiek efektīvi vadīti apzinātie riski, 2016.gadā pabeidzot atsevišķus pagarinātos projektus un veicot atlikušos maksājumus projektos¹¹. ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros 2015.gadā izdevies veikt vairāk nekā plānots ieguldījumus ceļu infrastruktūrā. Tāpat ieviešanas plānā konstatējami kavējumi, aktualizētās investīciju gaitas un finanšu plūsmu prognozes liecina par Latvijai joprojām iespējamu sekmīgi izmantot jauna ES fondu finansējuma iespējas, proaktīvi vadot konstatētos investīciju uzsākšanas kavējumu un citus riskus.

2015.gada otrajā pusē vadošā iestāde veica atbildīgo iestāžu un sadarbības iestāžu aptauju (anketēšanu), lai noskaidrotu institūciju apmierinātības līmeni ar vadošās iestādes darbību un identificētu darbības pilnveidojamās jomas. Kopējie aptaujas rezultāti liecina, ka vidējais apmierinātības vērtējums 2015.gadā pārsniedz plānoto 75% mērķi un atbilst aptuveni 83%. Analizējot atsevišķi piešķirto vērtējumu dalījumā pa vadošās iestādes darbības jomām, tika identificētas funkcijas un procesi, kuru pilnveidošanai tika apzināti nepieciešamie pasākumi darbības kvalitātes uzlabošanai.

Saskaņā ar ministrijas rīcībā esošo informāciju EK Konkurences ģenerāldirektorāts 2015.gadā nav uzsācis nevienu valsts atbalsta atgūšanas procedūru attiecībā uz Latvijas atbalsta sniedzēj institūciju piešķirto valsts atbalstu, tādējādi sasniedzot rezultatīvo rādītāju 100% apmērā.

Tabula Nr.5.

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices			

¹¹ Maksājumus finansējuma saņēmējiem ir iespējams veikt līdz 2016.gada 31.martam, bet atsevišķās finanšu instrumentu aktivitātēs līdz 2016.gada 31.oktobrim

programmas finansējuma ieguldījums tautsaimniecībā	Miljoni eiro	816.87	769,6 ¹² (94%)
Nodrošināta ES fondu ieguldījumu veikšana	ES fondu ieguldījumu snieguma ietvars attiecīgajā gadā (finansējums/sasniegtie iznākumi)	85%	100% ¹³
Izveidots un uzturēts ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu VKS apraksts	Klientu apmierinātības indekss	75%	83%
Samazināts nelikumīga atbalsta sniegšanas risks	Izskatītās valsts atbalsta programmas un izskatītie individuālie projekti ieviesti atbilstoši valsts atbalsta kontroles normām	95%	100%

2015. gada izpildes organizācija

ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas periods

2015.gadā noslēdzās 2007.–2013.gada ES fondu plānošanas perioda aktīvā ieviešanas fāze, bet atsevišķus projektus plānots pabeigt 2016.gadā. Kopumā plānošanas periodā ir noslēgti 8,3 tūkst. projektu līgumi par 5,2 miljrd. euro jeb 105,8% no publiskā finansējuma un finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 5,1 miljardi euro jeb 102,0% no publiskā finansējuma. Noslēgtie projektu īstenošanas līgumi vairs 100% no pieejamā publiskā finansējuma¹⁴ nodrošina drošības rezervi, lai perioda noslēgumā Latvija spētu saņemt EK līdzfinansējumu pilnā apmērā.

Eiropas Sociālā fonda aktivitāšu ietvaros 2015.gadā būtiskākais rādītāju pieaugums vērojams izglītības un nodarbinātības veicināšanas jomās. Ievērojami palielinājies personu, kas ieguvušas darba tirgum nepieciešamo profesionālo kvalifikāciju, skaits, kas skaidrojams gan ar darbībām, kas vērstas uz bezdarbnieku pārkvalifikāciju, gan ar pieaugošu jauniešu interesi par profesionālo izglītību. Tāpat, veicinot komersantu konkurētspēju, sniegts būtisks atbalsts nodarbināto personu apmācībām.

Uzņēmējdarbības un inovāciju nozarē gada laikā būtisks rādītāju izpildes progress sasniegts ārējo tirgu apgūšanas veicināšanā, atbalstot uzņēmumu dalību starptautiskās izstādēs, kā arī kompetences centru projektos, atbalstot sadarbību starp komersantiem un zinātniskajām institūcijām, kā arī radot jaunas darba vietas pētniecības un attīstības jomā. Savukārt projektu īstenošanas termiņu pagarinājums atsevišķās finanšu instrumentu aktivitātēs līdz pat 2016.gada 31.oktobrim nodrošina, ka nav finanšu pieejamības pārrāvums starp plānošanas periodiem.

Deleģēto funkciju pārbaūžu ietvaros pie sadarbības iestādēm un atbildīgajām iestādēm ir gūta pārlicība par vadības un kontroles sistēmas atbilstošu darbību, tai skaitā nav identificētas sistēmiskas problēmas.

2015.gadā pabeigta lielākā daļa infrastruktūras projektu, taču atsevišķiem projektiem noteikts pagarinājums mērķu sasniegšanai par finansējuma saņēmēju līdzekļiem, lai varētu uzskatīt projektu par pilnībā pabeigtu un Eiropas Komisijas prasībām atbilstošu. 2015.gadā lielākais progress ir transporta nozarē – gan finansiālā ziņā, gan rādītāju sasniegšanā. Vienlaikus jāatzīmē

¹² Faktiskie valsts budžeta izdevumi 2015.gadā

¹³ Izpilde pārsniedz 100%, ņemot vērā izmantotās pieejamās valsts budžeta virssaisības un sasniegtos papildus rezultātus

¹⁴ Finansē no budžeta virssaisībām

arī, ka aktīva projektu īstenošana notika enerģētikas un vides jomā, kur tika veiksmīgi pabeigti lielākā daļa projektu.

ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods

ES fondu 2014.–2020.gada plānošanās periodā kopā pieejams ES fondu finansējums 4,4 miljardi euro. 2015.gadā uzsākta aktīva gatavošanās investīciju veikšanai, nodrošinot projektu atlases kritēriju un normatīvā regulējuma izstrādi vairāk kā trešdaļai plānoto specifisko atbalsta mērķu. Līdz šim tikusi uzsākta projektu īstenošana investīcijas transporta, veselības, nodarbinātības, sociālās iekļaušanas, izglītības, plūdu risku mazināšanas jomās.

EK oficiāli apstiprināja ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda darbības programmu „Izaugsme un nodarbinātība”, kuras ietvaros Latvijai būs pieejams finansējums 4,4 miljardu euro apmērā. Darbības programma ir stabils pamats visu nākamo septiņu gadu ES fondu investīciju ieguldīšanai tajos mērķos, kas mūsu valstij nesīs lielāko atdevi un pavērs plašākās izaugsmes iespējas.

Finanšu ministrijas vadībā izstrādāts ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājums – detalizēts fondu programmu ieviešanas plāns jeb plānoto investīciju plūsmas attēlojums laika grafikā. Tajā, balstoties uz nozaru ministriju plānoto investīciju ieguldījumu noteiktajos virzienos, atspoguļoti specifiskie atbalsta mērķi jeb konkrēti pasākumi darbības programmā izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Sākot ar 2015.gada maiju, reizi mēnesī ministrija sniedz Ministru kabinetā operatīvo informāciju par investīciju progresu, tāpat regulāri tiek informēta valdība un sabiedrība par investīciju uzsākšanas kavējumiem un rīcību.

Reizi mēnesī tiek organizētas ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda apakškomiteju sēdes, kurās notiek aktīvas diskusijas par atbildīgo iestāžu izstrādātajiem specifisko atbalsta mērķu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju komplektiem vai to grozījumiem. 2 reizes gadā tiek organizētas Uzraudzības komitejas sēdes, kurās tiek pieņemti lēmumi par apakškomiteju sēdēs izskatītajiem projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem (lēmumu pieņemšana notiek arī elektroniski - rakstiskās procedūras veidā), kā arī izskatīti citi ar ES fondu ieviešanu saistītie jautājumi¹⁵. 2 reizes gadā tiek organizētas klātienē ES fondu Konsultatīvās izvērtēšanas darba grupas sanāksmes, kurās tiek izskatīti ar ES fondu izvērtēšanu saistītie jautājumi, apstiprināti līgadējie izvērtēšanas plāni, aktualizēts un apstiprināts Izvērtējumu ieteikumu plāns, saskaņoti līgadējos izvērtēšanas plānos iekļauto izvērtējumu darba uzdevumi vai tehniskās specifikācijas (lēmumu pieņemšana notiek arī elektroniski - rakstiskās procedūras veidā)¹⁶.

Sagatavots ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju un procedūru apraksts (Vadības un kontroles sistēmas apraksts), veiktas plānošanas periodā iesaistītajām iestādēm deleģēto funkciju procedūru atbilstības pārbaudes, tai skaitā pilsētu pašvaldībām, kuru ietvaros gūta pārliecība par iesaistīto iestāžu gatavību uzsākt perioda ieviešanu. Par minētajiem procesiem ir saņemts revīzijas iestādes atzinums, un līdz ar

¹⁵Uzraudzības komitejas un apakškomiteju materiāli ir pieejami: http://kom.esfondi.lv/_layouts/15/start.aspx#/SitePages/Home.aspx

¹⁶ Konsultatīvās izvērtēšanas darba grupas materiāli ir pieejami: http://kom.esfondi.lv/_layouts/15/start.aspx#/KIDG/Forms/AllItems.aspx

Ministru kabineta pieņemto lēmumu ir akreditēta vadošā, sadarbības un sertifikācijas iestāde un apstiprināta to atbilstība EK prasībām. Tā ietv aros ir apstiprināta arī vadošā iestādes jaunizveidotā platforma sadarbības iestādes un Republikas pilsētu pašvaldību pieņemto lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanai ES fondu vadošajā iestādē.

Izveidota Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma, kas nodrošina pilnvērtīgu datu apmaiņu starp finansējuma saņēmējiem un vadošo iestādi, sertifikācijas iestādi, revīzijas iestādi, atbildīgajām iestādēm un sadarbības iestādi, tādējādi mazinot administratīvo slogu un kāpinot darba efektivitāti visām iesaistītām pusēm.

Lai īstenotu Regulas Nr.1303/2013¹⁷ 125.panta 4.punkta c) apakšpunkta prasības, kas paredz efektīvu un samērīgu krāpšanas apkarošanas pasākumu ieviešanu, 2015.gadā attiecībā uz krāpšanas un korupcijas risku mazināšanu ir apstiprināti šādi dokumenti:

1. Vadošās iestādes 24.04.2015. procedūra Nr. 4.5. "Metodiskie norādījumi specifisko krāpšanas un korupcijas risku novērtēšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda projektu ieviešanā 2014.-2020.gada plānošanas periodā" (aktualizēta 17.12.2015.);
2. 06.08.2015. "Pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas periodā".

Abi dokumenti ir pieejami tīmekļa vietnē www.esfondi.lv sadaļā [2014.-2020.gads / Ieviešana / Risku pārvaldība](#).

No ES fondu projektu īstenošanai pieejamiem 5,0 miljardiem euro publiskā finansējuma (t.sk. ES fondu finansējums 4,4 miljardi euro) līdz 2015.gada 31.decembrim jau ir noslēgti 39 projektu līgumi 424,2 milj. euro apmērā (8,5%), ieguldot ES finansējumu ceļu infrastruktūras sakārtošanā, plūdu risku novērtēšanā, nodarbinātības veicināšanā, jauniešu iesaistē izglītībā un darba tirgū, kā arī sociālās iekļaušanas jomā.

Plašāka informācija par ES fondu iespējām un sasniegtiem rezultātiem pieejama ES fondu tīmekļa vietnē www.esfondi.lv.

Šveices programma

Pārskata periodā turpinājās 7 Šveices programmas līdzfinansēto projektu ieviešana, un tika pabeigti 3 projekti: Mikrokreditēšanas programma, Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā, Ugunsdrošības sistēmu uzstādīšana internātskolās.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenti

Pārskata periodā turpinājās 7 EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu ieviešana, tai skaitā tika izsludināti un noslēdzās pēdējie atklātie projektu konkursi, un tika pabeigti 142 projekti: SIF programmā "NVO fonds" – 138, KM programmā "Kultūras mantojuma saglabāšana" - 3 un EM programmā "Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā" – 1.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.decembra regula (ES) Nr.1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006;

Komerccarbības atbalsta kontroles joma

Ministrija nodrošina nacionālās komerccarbības atbalsta kontroles institūcijas funkcijas Latvijā. Ministrijas kompetence aptver visas saimnieciskās darbības jomas, izņemot tos gadījumus, kad atbalstu sniedz vai plāno sniegt darbībām, kas saistītas ar primāro lauksaimniecību, zivsaimniecības produktiem, kā arī mežsaimniecībai, par ko Latvijā atbild Zemkopības ministrija.

Pēc EK Konkurences ģenerāldirektorāta pabeigtās visaptverošās komerccarbības atbalsta kontroli regulējošo tiesību aktu bāzes pārskatīšanas programmas ES līmenī, valsts atbalsta modernizācijas iniciatīvas, 2015.gadā ministrija nodrošinājusi Latvijas interešu pārstāvēšanu EK organizētajās konsultatīvajās sanāksmēs par jaunā regulējuma ieviešanas praktiskajiem jautājumiem.

Lai nodrošinātu Latvijas normatīvo aktu komerccarbības atbalsta kontroles jomā atbilstību ES regulējumam, 2015.gadā ir pilnveidoti sekundārie visaptverošie valsts atbalsta kontroles normatīvie akti, nodrošinot efektīvu nacionālās valsts atbalsta kontroles sistēmas darbību. Nākamajā periodā tiks turpināta nacionālo normatīvo aktu pilnveide, izstrādājot kārtību, kādā publicē informāciju par sniegto komerccarbības atbalstu, tādējādi nodrošinot nepieciešamo tiesisko ietvaru konkrēto ES līmeņa prasību ieviešanai nacionālā līmenī.

Atbalsta regulējuma vieglākai piemērošanai 2015.gada laikā ir izstrādāta un FM mājas lapā publicēta De minimis rokasgrāmata, kas ļauj atbalsta sniedzējiem rast atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar de minimis atbalsta sniegšanu un uzskaiti.

Vienlaikus arī ministrija sniedz metodoloģisko atbalstu un apmācību seminārus par aktuālajiem valsts atbalsta jautājumiem atbalsta sniedzēj institūcijām, tai skaitā, institūcijām ES fondu vadības sistēmas ietvaros un pašvaldībām (2015.gadā vadīti 8 semināri).

Ministrija nodrošinājusi tai sākotnējai izvērtēšanai iesniegto jauno atbalsta pasākumu (kā arī grozījumu esošajos atbalsta pasākumos) izskatīšanu normatīvajos aktos noteiktajos termiņos. Tādējādi 2015.gada laikā ir sagatavoti ap 700 atzinumu par dažādu nozares ministriju plānotajām atbalsta programmām un atbalsta projektiem dažādās to kompetences jomās, tai skaitā, piemēram, par pasākumiem kultūras un sporta jomā, par atbalstu pētniecības un attīstības veicināšanai, par atbalstu sakaru un transporta jomā, par riska finansējuma programmām, par investīciju atbalstu pašvaldību teritorijās uzņēmējdarbības attīstībai, par plānoto atbalstu energo jomā, par atbalsta iespējām tērauda rūpniecībai, par speciālo ekonomisko zonu un brīvostu pārvaižu plānoto atbalstu nodokļu veidā, par jautājumiem nekustamā īpašuma nodokļu jomā, par valsts budžetā izmaksājamās peļņas daļas par valsts kapitāla izmantošanu samazināšanu, kā arī par ES struktūrfondu un Kohēzijas fondu kontekstā visu ES fondu sistēmas institūciju plānotajiem pasākumiem, tai skaitā, arī par pasākumiem, atbalsts kuriem nekvalificējas kā komerccarbības atbalsts.

Vienlaikus ir veikta uzraudzība, vai ir ievērota EK noteikto procesuālo normu piemērošana. Atbilstoši procesuālajiem nosacījumiem, 2015.gadā Latvija paziņoja EK astoņas komerccarbības atbalsta lietas un trīs lietas iesniedza kā pirms-paziņojumu. Tāpat ir nosūtīta kopsavilkuma informācija par desmit komerccarbības atbalsta lietām, kuras ieviestas saskaņā ar vispārējo grupu atbrīvojuma regulu. Jāuzsver, ka 2015.gadā EK pieņēmusi piecus pozitīvus gala lēmumus. Vienlaikus turpinās produktīva sadarbība ar EK vēl daudzu citu nozīmīgu valsts atbalsta lietu kontekstā, piemēram, enerģijas tirgus un atjaunojamo energoresursu, transporta, kultūras un sporta jomās.

Saskaņā ar ministrijas rīcībā esošo informāciju, EK Konkurences ģenerāldirektorāts 2015. gadā nav uzsācis nevienu valsts atbalsta atgūšanas procedūru attiecībā uz Latvijas atbalsta sniedzējinstītūciju piešķirto valsts atbalstu.

**Nata Lasmane, ES fondu
revīzijas departamenta
direktore**

ES fondu audits un revīzija

Finanšu ministrija veic ES fondu un EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu Revīzijas iestādes funkcijas. Revīzijas iestāde katru gadu sniedz neatkarīgu atzinumu EK un donorvalstīm, ministram un valsts sekretāram par ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti un deklarēto izdevumu likumību un pareizību.

Nodrošinot ministriju un iestāžu sadarbību ES finanšu interešu aizsardzības jautājumos, Revīzijas iestāde veic ES finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes sekretariāta funkcijas.

Ārvalstu finanšu palīdzības un ES fondu līdzekļu revīzijas darbības rezultātu un rezultātīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

Revīzijas iestāde 2015.gadā ir saņēmusi apstiprinājumus no EK un donorvalstīm par visiem iepriekšējā gadā sagatavotajiem gadarevīzijas ziņojumiem un sniegtajiem atzinumiem (ES fondi – 1, EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenti – 1, Vispārīgās programmas „Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība” fondi – 4). Gan donorvalstis, gan EK ir apstiprinājušas, ka paļaujas uz ES fondu revīzijas iestādes darbu.

Tabula Nr.6

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015	
		Plānotais	Izpilde
Veikti ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības VKS auditi un sertificēto izdevumu revīzijas tādā apjomā un kvalitātē, kas sniedz pārliecību EK un donorvalstīm par ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības ieguldījumu efektīvu un mērķtiecīgu apguvi, tādējādi nodrošinot nepārtrauktu investīciju plūsmu Latvijai.	EK un donorvalstu vērtējums par Vadības kontroles sistēmu ir vienāds vai labāks nekā Revīzijas iestādes novērtējums	85%	100%

2015.gada izpilde

Ministrija kā ES fondu Revīzijas iestāde veica 2 horizontālos sistēmas auditus, aptverot visas ES fondu administrēšanā iesaistītās institūcijas, tādās jomās kā maksājumu pieprasījumu pārbaudīšanu un gatavošanu 2007-2013.gada plānošanas perioda slēgšanai.

Lai gūtu pārliecību par ES fondu vadības kontroles sistēmas efektivitāti, Revīzijas iestāde veica vienu standarta jeb regulāro darbību revīziju, kurā pārbaudāmās vienības (projekti) tika atlasīti pēc statistikas teorijas pamatprincipiem un vienu papildu revīziju, kurā pārbaudāmās vienības tika atlasītas, pamatojoties uz riska izvērtējumu, tai skaitā no trešajām pusēm saņemto informāciju par iespējamajiem pārkāpumiem ES fondu ietvaros realizētajos projektos un tajās aktivitātēs, kurās projekti revīzijās iepriekš pārbaudīti nelielā apjomā.

Izsoles kopa (deklarētie izdevumi 2014.g.)	Vienības (projekti)		
	2 463		
	EUR		1 091 491 783,70
Faktiski pārbaudītie izdevumi	Regulārā revīzija	Papildu revīzija	Kopā
Vienības (projekti), gb.	33	15	48
Pārbaudītie izdevumi, EUR	177 552 092,08	4 553 567,14	182 105 659,22
Konstatēti neattiecināmie izdevumi pārbaudītajā apjomā – izlasē, EUR	1 053 536,99	13 911,25	1 067 448,24
Kļūdas līmenis izlasē	0,59%	-	
Kļūdas līmenis, kas attiecināts uz visu kopu (<i>statistiski aprēķināts</i>)	0,66%	-	
<i>Citi neattiecināmie izdevumi, kas konstatēti ārpus izsoles apjoma, EUR</i>	1 096 223,30	48 725,90	1 144 949,20
Kopā konstatētie neattiecināmie izdevumi (f.sk. ārpus izsoles apjoma), EUR	2 149 760,29	62 637,15	2 212 397,44

Tabula Nr. 8

Fondi	Darbības programma	Summa, par ko sniegts atzinums (EUR)	Sniegtais atzinums
EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenti	LV01, LV02, LV03, LV04, LV05, LV06, LV07, LV08	8 160 572	Bez iebildēm
Eiropas Ārējo robežu fonds	2012. gada programma	1 407 643,52	Bez iebildēm
Eiropas Bēgļu fonds	2012. gada programma	74 163,24	Bez iebildēm
Eiropas Atgriešanās fonds	2012. gada programma	149 099,96	Ar iebildi
Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds	2012. gada programma	489 448,02	Bez iebildēm
Kopā Vispārīgās programmas Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība:		2 120 354,74	

Atbilstoši ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumam Finanšu ministrija kā revīzijas iestāde ir veikusi vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes sākotnējo atbilstības novērtējuma auditu. Tā rezultātā ir sniegts atzinums bez piezīmēm, tādējādi norādot, ka vadošā iestāde un sertifikācijas iestāde, kas izraudzīta ES Kohēzijas politikas fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmai "Izaugsme un nodarbinātība", atbilst Regulas Nr.1303/2013 XIII pielikumā izklāstītajiem kritērijiem saistībā ar iekšējo kontroles vidi, riska pārvaldību, pārvaldības un kontroles darbībām un uzraudzību.

Atbilstoši Iekšējās drošības fonda un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumam Finanšu ministrija kā revīzijas iestāde ir veikusi Iekšlietu ministrijas kā atbildīgās iestādes sākotnējās atbilstības novērtējuma auditu. Tā rezultātā ir sniegts atzinums ar iebildī, par to, ka Iekšlietu ministrija, kas izraudzīta par Iekšējās drošības fonda un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda atbildīgo iestādi, daļēji atbilst Regulas (ES) Nr.1042/2014 pielikumā izklāstītajiem izraudzīšanās kritērijiem saistībā ar iekšējo vidi, kontroles darbībām, informāciju, saziņu, uzraudzību un ziņošanu.

Atbilstoši Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumam Finanšu ministrija kā revīzijas iestāde ir veikusi vadošās iestādes un sertifikācijas iestādes, kuru funkcijas pilda Labklājības ministrija, sākotnējo atbilstības novērtējuma auditu. Tā rezultātā ir sniegts atzinums bez piezīmēm, tādējādi norādot, ka vadošā iestāde un sertifikācijas iestāde, kas izraudzīta Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām 2014.-2020.gada plānošanas periodam darbības programmai "Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām 2014.-2020.gada plānošanas periodā", atbilst Regulas Nr.223/2014 IV pielikumā izklāstītajiem kritērijiem saistībā ar iekšējo kontroles vidi, riska pārvaldību, pārvaldības un kontroles darbībām un uzraudzību.

Iekšējā audita politika

**Arina Andreičika iekšējā
audita departamenta
direktore**

Darbības principu un atfistības virziena apraksts

Iekšējā audita politikas mērķis ir sniegt pārlicību par iekšējās kontroles sistēmas darbību ministrijās un to padofības iestādēs. Lai nodrošinātu iekšējā audita koordināciju un vienotu iekšējā audita ilgtermiņa atfistības plānošanu, Ministrija periodiski novērtē iekšējā audita darbības izpildes kvalitāti, efektivitāti un ieguldījumu iestādes mērķu sasniegšanā, katru gadu sniedz MK un Valsts kontrolei viedokli par iekšējās kontroles sistēmu valsts pārvaldē, nosaka valsts pārvaldes kopējās auditējamās prioritātes, nodrošina metodisko vadību iekšējā audita jomā, koordinē kvalifikācijas paaugstināšanu un pārrauga iekšējo auditoru sertifikācijas sistēmu.

Iekšējās audita politikas noteikto darbības rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

Saskaņā ar Iekšējā audita padomes atzinumu ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienību 2015.gada darbības pārskati un audita plāni liecina par iekšējo auditoru sekmīgu darbību, kas vērsta uz iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanu un pilnveidošanu un iekšējā audita prakses uzlabošanu.

Pieaugot sabiedrības interesei par lietderības un efektivitātes jautājumiem, valsts pārvaldes auditori ir skatījuši dažādus efektivitātes aspektus, piemēram, vai politikās noteiktie mērķi tiek sasniegti ar pēc iespējas mazākiem resursiem, kur iespējams samazināt administratīvo slogu, kā arī izvērtēta darbinieku noslodze, lai novērstu būtiskas atšķirības paveiktā darba apjomā starp darbiniekiem, kas veic vienādus pienākumus. Auditoriem pārskata gadā tika sniegta iespēja apmeklēt mācību pasākumus lietderības (resursu izmaksu efektivitātes, ekonomiskās efektivitātes, funkcionālās efektivitātes) auditu jomā. Rezultātā palielinājies auditu skaits, kuros ir vērtēts kāds no efektivitātes aspektiem.

Ievērojot, ka valsts pārvaldē aizvien lielāka nozīme ir informācijas sistēmu atfistībai un to ietekmējošiem riskiem, pārskata gadā liela uzmanība tika pievērsta prioritāri veicamā IKT pārvaldības audita veikšanai. Informācijas tehnoloģiju vadības sistēma ir tikai viena no audita vidē ietvertu sistēmu kopapjoma. Ministrijas metodiskajā vadībā prioritāro auditu veica visas ministrijas vairāk kā 70 valsts pārvaldes iestādēs. Lielais darba apjoms un sarežģītība patērēja ievērojamus laika resursus. Lai gan iekšējā audita personāla resursi joprojām ir nepietiekami, lai nosegtu visu audita vidi, salīdzinot ar 2014.gadu, audita vides segums ir paaugstinājies par 4%.

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
Pieaug pārliecība, ka iestāžu mērķi tiks sasniegti ar mazākiem resursiem.	Efektivitātes auditu īpatsvars (%). Auditu skaits, kuros vērtēta efektivitāte pret kopējo veikto auditu skaitu	15%	26%
Pieaug pārliecība, ka riski tiek vadīti un mērķi tiks sasniegti	Audita vides segums (%). Sistēmu skaits, par kurām sniegts argumentēts viedoklis pret kopējo sistēmu skaitu	85%	80%

Saskaņā ar Iekšējā audita padomes atzinumu, ministriju un iestāžu iekšējā audita struktūrvienību 2015.gada darbības pārskati un audita plāni liecina par iekšējo auditoru sekmīgu darbību, kas vērsta uz iekšējās kontroles sistēmas novērtēšanu un pilnveidošanu un iekšējā audita prakses uzlabošanu.

2015. gada izpildes organizācija

Īstenojot iekšējā audita politiku, 2015.gadā tika plānota un pievērsta prioritāra uzmanība tādu uzdevumu izpildei, kas stiprina auditoru veiktā darba profesionalitāti un paaugstina darba rezultātu nozīmību:

1. Prioritāri v eicamā IT vadības sistēmas novērtēšanas audita metodiskās vadības un izpildes koordinēšanas pasākumi.
2. Auditoru kompetences (izpratnes) paaugstināšana par efektivitātes auditu veikšanu.
3. Metodiskā atbalsta sniegšana iekšējā audita struktūrvienībām kopējā viedokļa par iekšējās kontroles sistēmu sagatavošanai.

MK katru gadu pēc finanšu ministra priekšlikuma nosaka kopējās valsts pārvaldē auditējamās prioritātes, lai vienlaicīgi novērtētu iekšējās kontroles valsts pārvaldei nozīmīgās jomās un kopumā veicinātu valsts pārvaldes attīstību.

Ievērojot, ka informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (turpmāk - IKT) pastāvīgi attīstās un tām ir nozīmīga loma valsts pārvaldes ikdienas darbā, ministrija kopš 2014.gada realizē mērķtiecīgu un secīgu vairāku gadu pasākumu kopumu, kas sniedz atbalstu IKT vadības problēmu izpētē un darbības efektivitātes novērtēšanā. Līdz ar to 2015.gada auditējamā prioritāte saskaņā ar Ministru kabineta 28.10.2014. rīkojumu Nr.615 paredzēja attiecīgi ministrijās un iestādēs izveidotās informācijas tehnoloģiju vadības sistēmas iekšējā audita veikšanu, novērtējot IKT pārvaldības organizēšanu, nepieciešamo resursu plānošanu, uzskaiti, sagādi, ieviešanu, izmantošanu, uzturēšanu, koplietošanu, optimizēšanu un valsts informācijas sistēmu drošības pasākumu izveidi.

Lai auditoriem sniegtu atbalstu un darbu veiktu ar vienotu pieeju par prioritāro auditu, ministrija kopā ar VARAM un IKT auditoriem izpētīja starptautisko praksi, Latvijas normatīvo bāzi un sagatavoja iekšējā audita metodikas vadlīnijas. Tajās tika paredzēta brieduma līmeņu mērīšana un iespēja savstarpēji salīdzināt darba rezultātus kā viena resora ietvaros, tā arī starp resoriem.

Vadlīnijas sniedza metodisku ieguldījumu IKT pārvaldības ietvara noteikšanā, izpratnes par IKT jomu veicināšanā, tās kā strukturētu materiālu var izmantot arī IKT pārvaldības politikas izstrādē.

Lai nostiprinātu zināšanas IKT audita veikšanā, ministrija sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu un Iekšējo auditoru institūtu nodrošināja profesionālus mācību kursus auditoriem. Ņemot vērā prioritārā audita sarežģītību un lielo apjomu, ministrija valsts pārvaldes iekšējiem auditoriem noorganizēja vairākas diskusijas par IKT pārvaldības audita vadlīniju piemērošanu un audita īstenošanas gaitu, kā arī atsevišķās ministrijās individuāli konsultēja auditorus.

Prioritārā audita rezultātā tika pievērsta uzmanība IKT pārvaldībai katras institūcijas līmenī un sniegts pamatots viedoklis par IKT vadības sistēmu institūciju vadītājiem; tiesību aktu neievērošanas gadījumā noskaidroti un analizēti cēloņi, kāpēc netiek ievēroti tiesību akti par resursu daļēju centralizāciju un valsts informācijas sistēmu drošības pārvaldību; uzlaboti IKT pārvaldības procesi valsts pārvaldes iestādēs, mazināti IKT pārvaldības riski; iegūta pamatota informācija MK un VARAM turpmāko lēmumu pieņemšanai IKT pārvaldības attīstībai.

Lai uzturētu iegūto auditoru kompetenci IKT jomā un ņemot vērā, ka viena gada laikā nav iespējams novērtēt visus vai vairākus IKT vadības procesus, kas ilgstoši netika auditēti, izvirzot 2015.gadā auditējamo prioritāti, tika nolemts turpināt IKT vadības sistēmas novērtēšanu arī 2016.gadā. Saskaņā ar MK 2015.gada 1.oktobra rīkojumu Nr.609 kā 2016.gada auditējamā prioritāte tika izvirzīta institūcijās izveidotās iekšējās kontroles sistēmas IKT projektu vadībā novērtēšana, padziļināti analizējot IKT vadības ieviešanas jautājumus.

Lai paaugstinātu auditoru kopējo kompetenci un spējas ne tikai prioritārā audita jomā, bet arī citās jomās, kuru novērtēšanu nodrošina iekšējā audita struktūrvienības, un lai auditu rezultātā palielinātos efektivitātes novērtējuma īpatsvars, Ministrija sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu noorganizēja semināru "Lietderības audita veikšana valsts pārvaldē".

Lai nodrošinātu strukturētu pieeju iekšējā audita darbības rezultātu apkopošanai un ziņošanai, Ministrija sniedza metodisko atbalstu iekšējā audita struktūrvienībām kopējā viedokļa par iekšējās kontroles sistēmu sagatavošanai. Ievērojot, ka valsts pārvalde ir organizēta vienotā sistēmā un Ministru kabineta vadībā pilda izpildvaras funkcijas, Ministrija sadarbībā ar iestāžu iekšējā audita struktūrvienībām sistematizēja iekšējā audita vidē iekļautās sistēmas atbilstoši iestāžu nolikumos un Valsts pārvaldes iekārtas likumā deleģētajām funkcijām, uzdevumiem un apkopoja vienotā iekšējā audita vides struktūrā.

Lai sniegtu MK pārlicību, ka valsts pārvaldē izveidotā iekšējās kontroles sistēma nodrošina, ka riski tiek vadīti un mērķi tiek sasniegti, sagatavots pārskats par iekšējā audita struktūrvienību darbību ministrijās un iestādēs 2014.gadā un sniegts viedoklis par valsts pārvaldes iekšējās kontroles sistēmu.

Ministrija regulāri veic ministrijās un iestādēs izveidoto iekšējā audita struktūrvienību darbības novērtēšanu, lai izvērtētu to efektivitāti, atbilstību iekšējo auditu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un labākajai praksei iekšējā audita jomā. Visu struktūrvienību novērtēšana ir organizēta cikliskos piecu gadu periodos, pakāpeniski katru gadu novērtējot vairākas struktūrvienības. Pēc normatīvajos aktos definēto kritēriju izvērtējuma tika noteiktas prioritātes un izstrādāts iekšējā audita struktūrvienību novērtēšanas plāns 2016.-2020.gadam.

Valsts resursu politikas vadība

Ieva Braunfelde,
Administrācijas vadītāja

Darbības principu un atbildības virziena apraksts

Ministrija ir atbildīga par:

1. Valsts politikas izstrādi publisko iepirkumu jomā. Sadarbībā ar pārraudzībā esošo tiešās valsts pārvaldes iestādi - IUB – ministrija veic minētās politikas īstenošanu.
2. Valsts politikas izstrādi PPP jomā, kā arī līdz ar pārraudzībā esošo valsts aģentūru CFLA organizē un koordinē minētās politikas īstenošanu.
3. Valsts politikas izstrādi valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanas jomā. Savukārt valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi" piedalās minētās politikas īstenošanā.

Darbības virziena valsts resursu politikas vadības darbības rezultātu un rezultatīvo rādītāju izpilde un to novērtējums

Kā ministrijas darbības stratēģijas 2014.-2016.gadam valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanas politikas rezultatīvais rādītājs saistīts ar lietošanas līgumu vietā noslēgto nomas līgumu skaitu. Pārejai no apsaimniekošanas un lietošanas līgumiem uz nomas attiecībām ir nepieciešams papildu finansējums no valsts budžeta, līdz ar to tas ir būtiskākais kavējošais faktors rezultāta sasniegšanai. Virzoties uz rezultāta sasniegšanu, izskatot Ministru kabineta informatīvo ziņojumu "Par priekšlikumiem turpmākai Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanai" (2015.gada 14.jūlija sēdes prot.Nr.34 43§), atbalsfīts, ka jautājumu, kas saistīts ar tam nepieciešamo papildu finansējumu, virzītu izskatīšanai Ministru kabinetā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu priekšlikumiem jaunajām politikas iniciatīvām likumprojekta "Par valsts budžetu 2017.gadam" un likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2017., 2018. un 2019.gadam" sagatavošanas un izskatīšanas procesā atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām.

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2015. gadā	
		Plānotais	Izpilde
Pārņemtas jaunās Publisko iepirkumu direktīvas prasības	Izstrādāts un MK iesniegts jauns Publisko iepirkumu likums	1	1 (izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē)
Pārņemtas jaunās Koncesiju direktīvas prasības	Izstrādāti un MK iesniegti grozījumi Publiskās un privātās partnerības likumā	1	1 (izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē)
Pārņemtas jaunās Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu direktīvas prasības	Izstrādāti un iesniegti MK grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā	1	1 (izstrādes procesā)
VNĪ pārvaldīšanā esošo nekustamo īpašumu pāreja no lietošanas uz nomas attiecībām (nepieciešams papildu finansējums no valsts budžeta)	Lietošanas līgumu vietā ir noslēgti nomas līgumi	Atkarīga no piešķirtā finansējuma	2015.gadā papildu finansējums netika piešķirts.

2015. gada izpildes organizācija

Pārskata gadā izstrādāts likumprojekts "Publisko iepirkumu likums" ¹⁸ un likumprojekts "Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums" ¹⁹ ar mērķi pārņemt Eiropas Parlamenta un Padomes izstrādātās iepirkuma direktīvas 20. Ar likumprojektiem tiek ieviestas šādas izmaiņas publisko iepirkumu norises procesā:

- regulētas iepriekšējas konsultācijas ar tirgus dalībniekiem;
- paplašināts interešu konflikta tvērums;
- ieviests Eiropas vienotais iepirkuma procedūras dokuments;
- paplašināts obligāto un fakultatīvo izslēgšanas no iepirkuma gadījumu skaits;
- paredzēta uzticamības atjaunošana (piegādātājs var netikt izslēgts no iepirkuma procedūras, ja atbilst izslēgšanas no iepirkuma gadījumiem);
- paredzēta atbilstības izslēgšanas gadījumiem pārbaude piedāvājumu iesniegšanas termiņa pēdējā dienā un pirms lēmuma pieņemšanas;

¹⁸ Izsludināts 2015.gada 19.novembra Valsts sekretāru sanāksmē (prot. 45 6.§, VSS-1231.

¹⁹ Izsludināts 2015.gada 17.decembra Valsts sekretāru sanāksmē (prot. 49 9.§, VSS-1323)

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014.gada 26.februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014.gada 26.februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs.

- ieviesti jauni noteikumi attiecībā uz apakšuzņēmējiem;
- norādīti administratīvo sodu sastāvi Publisko iepirkumu likumā un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā.

Pilnveidojot esošo regulējumu, pārskata periodā 2015.gada 4.jūnijā stājās spēkā grozījumi Publisko iepirkumu likumā un grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumā, atvieglojot pasūtītājiem un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem veikt līguma grozījumus.

Publiskās un privātās partnerības politika

2014.gada 17.aprīlī stājās spēkā direktīva par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu.²¹ Pārskata periodā ir uzsākts darbs, lai nodrošinātu direktīvā noteikto prasību pārņemšanu Latvijas normatīvajos aktos.

Sagatavots CFLA kā Publiskās un privātās partnerības likumā noteiktās uzraudzības institūcijas pārskats par noslēgto PPP līgumu izpildi.

PPP izpratnes un zināšanu pilnveidošanai turpināta konsultatīvā atbalsta sniegšana potenciālo PPP projektu īstenošanai, kā arī starptautiskās pieredzes apmaiņas ietvaros turpināta sadarbība ar Eiropas PPP kompetences centru (The European PPP Expertise Centre).

Valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanas politika

2015.gada 29.oktobrī Saeimā trešajā lasījumā tika pieņemts Finanšu ministrijas izstrādātais likumprojekts "Grozījumi Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā", ar kuru valsts kustamās mantas nodošanas bez atbildības sabiedriskā labuma organizāciju īpašumā procedūras kārtība tiek pielīdzināta jau šobrīd spēkā esošajai kārtībai, kādā publiskas personas kustamā manta tiek nodota bez atbildības valsts, atvasinātu publisku personu, kā arī citu publisko tiesību subjektu īpašumā. Līdz ar to turpmāk valsts kustamās mantas nodošana sabiedriskā labuma organizācijām būs iespējama ar attiecīgās ministrijas vai ministra atļauju. Vienlaikus minētie grozījumi Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā noteic, ka publiskas personas kustamās mantas atsavināšanu attiecībā uz valsts mantu Ministru kabineta noteiktajos gadījumos, bet attiecībā uz atvasinātas publiskas personas mantu – attiecīgās atvasinātās publiskās personas lēmējinstīcijas noteiktajos gadījumos var ierosināt, arī nenoskaidrojot publiskas personas vai tās iestāžu vajadzību pēc citai publiskai personai vai tās iestādēm nevajadzīgās kustamās mantas.

Atbilstoši pieņemtajiem grozījumiem Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā, pārskata periodā ir uzsākta Ministru kabineta 2011.gada 1.februāra noteikumu Nr.109 "Kārtība, kādā atsavināma publiskas personas manta" grozījumu izstrāde tiesību normu pielāgošanai, kā arī to pilnveidošanai, ņemot vērā identificētos problēmjautājumus.

Pārskata periodā sagatavots konceptuālais ziņojums "Par publiskas personas mantas iznomāšanas kārtības uzlabošanu", kurā izvērtēti risinājuma varianti par pašvaldību īpašumu iznomāšanas kārtību, lai izstrādātu atbilstošus grozījumus Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumā un Ministru kabineta 2010.gada 8.jūnija noteikumos

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 26.februāra Direktīva 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu.

Nr.515 "Noteikumi par publiskas personas mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem".

2015.gada 14.jūlijā Ministru kabinetā izskatīts informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem turpmākai Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanai" (prot. Nr.34 43§), kurā sniegts Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepcijas īstenošanas, t.sk. Ministru kabineta 2006.gada 9.maija rīkojumā Nr.319 "Par Valsts nekustamā īpašuma vienotas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas koncepciju" noteikto pasākumu (uzdevumu), izpildes novērtējums, vienlaikus novērtējot sākotnēji izvirzīto mērķu sasniegšanu. Balstoties uz veikto novērtējumu, izstrādāti priekšlikumus turpmākai koncepcijā noteikto pasākumu īstenošanai.

Pārskata periodā veikti arī grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 6.decembra noteikumos Nr.934 "Noteikumi par valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanas principiem un kārtību". Ar minētajiem grozījumiem pagarināts VNĪ informācijas sistēmas programnodrošinājuma izstrādes termiņš, kā arī papildus veikti tehniska rakstura precizējumi vairākās noteikumu normās.

VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMA

Lai pārskata periodā novērtētu ministrijas un tās padotības iestāžu darbības efektivitāti, sekmētu iestādes mērķu sasniegšanu un tās padotībā esošo iestāžu funkciju izpildi, veikti 11 auditi (64% bija horizontālie un vertikālie iekšējie auditi).

2015. gadā sniegts viedoklis par ministriju un tās padotībā esošajām iestādēm:

- izveidotās iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un tās atbilstību mērķu sasniegšanai;
- struktūrvienību darbības atbilstību normatīvajiem aktiem, noteiktajām funkcijām un apstiprinātajiem rīcības plāniem;
- kopējās pārvaldības procesa pilnveidošanu, informējot par riskiem un kontroli atbilstošajās jomās.

Veikto iekšējo auditu rezultātā konstatēts, ka būtiskajos aspektos auditētajās jomās iekšējās kontroles sistēma ir izveidota un darbojas, bet tai ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi.

Līdz pārskata gada beigām ir ieviesti 76% no 2015.gadā kopumā ieviešamiem ieteikumiem. Kopā 2015.gadā Iekšējā audita departaments ir sniedzis 51 neformālus konsultatīvos pakalpojumus vairākām Finanšu ministrijas struktūrvienībām, padotības iestādēm un citu ministriju pārstāvjiem. Izvērtējot Finanšu ministrijas 2015. gada iekšējā audita darbības rezultātus, Iekšējā audita padome secināja, ka iekšējā audita sistēma Finanšu ministrijā ir izveidota un sekmīgi darbojas.

Finanšu ministrijā veikta 26 Finanšu ministrijas vadošo amatpersonu ikgadējo deklarāciju pārbaude, lai pārlicinātos kā tiek ievērotas likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" normas amatu savienošanas jomā. Pārbaudes rezultātā konstatēts, ka Finanšu ministrijas vadošie darbinieki kopumā ievēro iepriekš minētā likuma normas un amatu savienošanas nerada interešu konfliktu.

Ministrijas procesu vadība

2015. gadā uzsākta procesu vadība, nodrošinot vienotu, stratēģisku un efektīvu ministrijai deleģēto funkciju plānošanu un īstenošanu. Tā rezultātā tiku paaugstināta darbības efektivitāte un nodrošināta augstāka darba kvalitāte un finanšu politikas organizācija.

2015.gada laikā tika definēti vadības, pamatdarbības un atbalsta procesi, izveidota procesu karte un izstrādāta rokasgrāmata procesu aprakstu veidošanai.

Būtiskākais ieguvums no procesu vadības ieviešanas ir pastāvīga ministrijas darba kvalitātes izvērtēšana un iespēja ātri un efektīvi to pilnveidot.

FINANŠU MINISTRIJAS FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums darbības nodrošināšanai

2015. gadā ministrijas centrālais aparāts atbilstoši darbības virzieniem un struktūrai īstenoja šādas budžeta programmas/apakšprogrammas:

Finanšu ministrijas iestādes budžeta programmu (apakšprogrammu) struktūra 2015. gadā

Tabula Nr.10

39.00.00 Uzraudzība un kontrole	
	39.03.00 Dārgmetālu izstrādājumu proves uzraudzība un pārbaude
41.00.00 Maksājumu nodrošināšana citām valsts iestādēm un personām	
	41.01.00 Iemaksas Eiropas Kopienas budžetā
	41.09.00 Fiziskajām un juridiskajām personām nodarīto zaudējumu atlīdzināšana
	41.13.00 Finansējums VAS „Valsts nekustamie īpašumi,” īstenojamiem projektiem un pasākumiem
96.00.00 Latvijas prezidentūras ES Padomē nodrošināšana 2015.gadā	
97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana	
63.00.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	
	63.06.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana (2007–2013)
70.00.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	
	70.05.00 Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007.–2013.)
	70.06.00 Citi Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētie projekti un pasākumi
	70.07.00 Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz Eiropas Savienības Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm.
	70.22.00 Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (2014.-2020.) pasākumu īstenošana.
71.00.00 Eiropas Ekonomiskās zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana	
	71.05.00 Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta apgūšanai.
72.00.00 Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansēto projektu un pasākumu īstenošana	

2015. gada valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (eiro)

Tabula Nr.11

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā ²²	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	311 031 930	324 834 836	284 730 461
1.1.	Dotācijas	310 777 479	324 610 325	284 511 499
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	185 109		
1.3.	Transferti	69 342	137 219	131 672
1.4.	Ārvalstu finanšu palīdzība		87 291	87 290
1.5.	Ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	311 031 930	324 672 236	284 496 297
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	298 318 711	300 839 059	260 697 587
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	13 624 177	15 550 559	15 310 219
2.1.2.	Procentu izdevumi			
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	240 903	629 367	409 622
2.1.4.	Kārtējie maksājumi EK budžetā un starptautiskā sadarbība	284 440 239	284 536 610	244 855 567
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti	13 392	122 523	122 179
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	12 713 219	23 833 177	23 798 710
3.	Finansēšana		-162 600	-234 164
3.1.	Naudas līdzekļi			-71 564
3.2.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā		-162 600	-162 600

²² Ņemot vērā Finanšu ministrijas rīkojumus par apropriācijas izmaiņām.

2015. gadā ministrija nav saņēmusi ziedojumus vai dāvinājumus.

Pārskata gadā īstenotās jaunās politikas iniciatīvas

Ministrijai 2015. gadā piešķirtais papildu finansējums eiro apmērā

Tabula Nr.12

Nr. p.k.	Ministru kabineta lēmums	Pasākums un tā īss apraksts	Pārskata gadā	
			Programmas/apakšprogrammas (kuras ietvaros pasākums īstenots) kods un nosaukums	Izdevumu palielinājums 2015.gadā
1.	MK 12.11.2014. prot. Nr.62, 12.§, 4.punkts	Atlīdzībai minimālās algas paaugstināšanai līdz 360 euro ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm un algu skalas minimuma korekcijai	97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”	4 746
2.	MK 12.11.2014. prot. Nr.62, 2.§, 2.punkts	Jauno likuma “Par Valsts ieņēmumu dienesta” normu ieviešana	97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”	55 026
3.	MK 12.011.2014. prot. Nr.62, 2.§, 2.punkts	Ar sabiedrības informēšanu saistītie pasākumi, lai skaidrotu nodokļu maksāšanas nepieciešamību un informētu, kādiem mērķiem tiek novirzīti samaksātie nodokļi	97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”	175 000
4.	MK 12.11.2014. prot. Nr.62, 2.§, 2.punkts	Latvijas interešu pārstāvība muitas un nodokļu jautājumos Eiropas Savienībā	97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”	45 233
5.	MK 12.11.2014. prot. Nr.62, 12.§, 2.punkts	Darba drošības prasību nodrošināšana	97.00.00 „Nozaru vadība un politikas plānošana”	235 000

Ministrija 2015. gadā ES fondu projektu īstenošanas ietvaros ir veikusi pētījumus:

Pētījums: 2007. – 2013. gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu VSID prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes noslēguma (ex-post) komunikācijas pasākumu izvērtējums.

Pētījuma mērķi: Izvērtēt ES fondu vadībā iesaistīto institūciju īstenoto komunikācijas pasākumu efektivitāti un lietderību ar mērķi sniegt ieteikumus komunikācijas pasākumu pilnveidošanai ES fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros.

Galvenie pētījuma rezultāti: Balstoties uz izvērtējuma rezultātiem, iespējams izdarīt secinājumus, kā pilnveidot komunikācijas pasākumus ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020.gada plānošanas periodā un veiksmīgi ieviest komunikācijas stratēģiju 2015. – 2023.gadam.

Izpildītājs: SIA "SAFEGE BALTIJA", līgumcena: 15 880,00 euro bez PVN (2015.gadā samaksāts 15 880,00 euro bez PVN).

Ministrija 2015. gadā Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta īstenošanas ietvaros ir veikusi pētījumus:

Pētījums: Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda ieviešanas sistēmas efektivitātes izvērtējums.

Pētījuma mērķi: Sniegt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk kopā – finanšu instrumenti) vadības sistēmas un programmu papildināmības izvērtējumu. Izvērtējuma ietvaros ir plānots veikt finanšu instrumentu vadības sistēmas atbilstību efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, kā arī identificēt programmu papildināmību ar citiem ārvalstu finansējuma avotiem.

Galvenie pētījuma rezultāti: Izvērtējuma rezultātus izmanto vadošā iestāde, lai uzlabotu finanšu instrumentu vadības sistēmu, kā arī tās nodrošināšanā iesaistīto institūciju un līdzfinansējuma saņēmēju funkciju īstenošanu.

Izpildītājs: SIA "SAFEGE BALTIJA", līgumcena: 7 588,00 euro bez PVN. (rezultāti tika iesniegti 2015.gadā, bet samaksāts 2016.gadā).

MINISTRIJAS STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS 2015. GADĀ

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17. panta pirmo daļu un otrās daļas 1.punktu, MK 2003.gada 29.aprīļa noteikumu Nr.239 „Finanšu ministrijas nolikums” 11.4. apakšpunktu 2015.gadā veiktas atsevišķas funkcionālas un strukturālas izmaiņas Ministrijas struktūrā, t.sk. saistībā ar jaunas Vadošās iestādes funkcijas - Eiropas Savienības fondu sūdzību izskatīšanas nodrošināšanu – ar 2015. gada 7. aprīli izveidots Eiropas Savienības fondu lietu departaments, kā arī budžeta sektorā veikta atsevišķu amatu likvidācija un jaunu amatu izveide.

PERSONĀLS

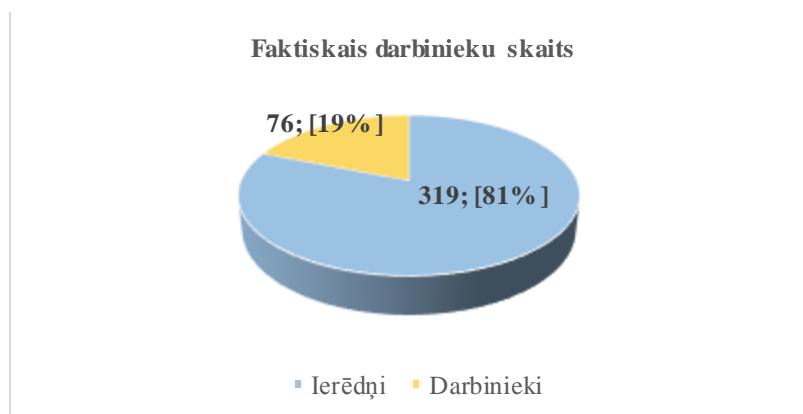
Ministrijas darbības stratēģijā 2014. – 2016. gadam noteikto uzdevumu izpilde saistībā ar augsti kvalificētu darbinieku piesaisti un esošo darbinieku attīstību, kā arī personāla atlases procesu pilnveidi notiek saskaņā ar ministrijas Personāla vadības un attīstības stratēģijā 2014. – 2016. gadam noteiktajiem darbības virzieniem.

Lai piesaistītu, attīstītu, motivētu un saglabātu profesionālus, uz rezultātu orientētus un ieinteresētus darbiniekus, Personāla vadības un attīstības stratēģijā noteikti četri prioritārie darbības virzieni. Tie ir darbinieku pastāvīga profesionālā pilnveide, personāla atlase, vadītāju attīstība, kā arī darba devēja tēla uzlabošana un iekšējās darba vides kultūras stiprināšana.

Personāla skaitliskais sastāvs un izmaiņas

2015. gadā ministrijā vidēji bija 414 amata vietas, 336 (81%) ierēdņu un 78 (19%) darbinieku amata vietas, faktiskais personāla skaits – 395 (vidēji), t.sk. 319 ierēdņi un 76 darbinieki.

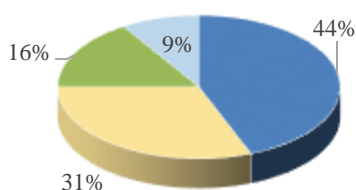
Personāla mainība pārskata gadā – 10%, ieskaitot darbinieku rotāciju, kuri tika pieņemti darbā uz noteiktu laiku - Finanšu ministrijas darbības nodrošināšanai Latvijas prezidentūras ES Padomē laikā 2015.gada pirmajā pusē.

Personāla kvalifikācija, demogrāfiskais sadalījums un vecuma raksturojums

98% ministrijā strādājošo ir augstākā akadēmiskā vai augstākā profesionālā izglītība (tajā skaitā 54% maģistra grāds).

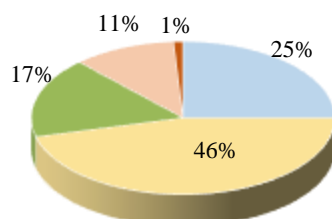
Ministrijā strādājošo izglītība pa nozarēm

- Ekonomika, finanses
- Vadībzinātne, uzņēmējdarbība
- Tiesību zinātne
- Citas (politikas zinātne, komunikācija, socioloģija, IT joma, u.c.)

No visiem ministrijā strādājošajiem 17% vīrieši un 83% – sievietes. Ministrijas personāla vidējais vecums ir 34 gadi.

Ministrijas personāla sadalījums pa vecuma grupām

- 20-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- >60

Saskaņā ar Personāla vadības un attīstības stratēģijā 2014. – 2016. gadam noteikto darbības virzienu par vadītāju attīstību 2015.gadā izveidota vadītāju attīstības programma, kuras ietvaros zemākā līmeņa vadītāji pilnveidoja prasmes kā veiksmīgi vadīt darbiniekus un motivēt augstu rezultātu sasniegšanai, meklēt un atrast risinājumus vadītājiem sevis vadīšanai, pašmotivācijai attīstīties kā vadītājam, veidoja padziļinātāku izpratni par darba izpildes vadības nozīmi iecerēto mērķu un augstu rezultātu sasniegšanā, kā motivēt darbiniekus, sniedzot regulāru un efektīvu atgriezenisko saiti. Lai panāktu augstāku personīgo efektivitāti, vidējā līmeņa vadītāji apguva jaunas zināšanas par jaunākām tendencēm personālvadībā, tādējādi meklējot efektīvākos risinājumus, kā rīkoties problemātiskās un ārkārtas situācijās, darbinieku pārliecināšanā un nestandarta lēmumu pieņemšanā.

Iekšējās darba vides kultūras stiprināšanai, Finanšu ministrijas darbinieki apguva zināšanas par personības iepazīšanu un savstarpējās sapratnes veidošanu kolektīvā, guva priekšstatu kā caur uzvedības likumsakarībām veidot savstarpējās attiecības.

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Viena no ministrijas darbības prioritātēm ir efektīvas komunikācijas veidošana ar sabiedrību, lai veicinātu saziņu ar iedzīvotājiem politikas izstrādes, pieņemšanas un īstenošanas gaitā. Ministrijas komunikācijas kā politikas instrumenta izmantošana tiek vērsta uz sadarbību interaktīvā politikas veidošanas procesa laikā, tātad arī uz politikas dzīves ciklu.

Gatavojot konkrētu lēmumu, ministrijas speciālisti konsultējas ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem, interešu grupām, iesaistītajām pusēm, ar iedzīvotājiem, kā arī nevalstiskajām organizācijām. Sabiedrības iesaistīšanas lēmumu pieņemšanas procesā mērķis ir padarīt ministrijas darbu atvērtāku un plašākai publikai pieejamāku. Proaktīva komunikācija tiek izmantota līdztekus citiem tradicionāliem politikas instrumentiem.

Ministrijas komunikācijas modelis tika balstīts uz četrām komunikācijas kategorijām: informēšanu, sabiedriskās domas izpēti, konsultācijām un līdzdalību.

Ministrijas darbinieki 2015. gadā nodrošināja informācijas pieejamību, savlaicīgumu, atklātumu, kā arī sabiedrībai nozīmīgu tematu aktualizēšanu, skaidrojot īstenoto darbības politiku un pamatnostādnes. Sabiedrības informēšanai un izglītošanai izmantoti vairāki sabiedrības informēšanas kanāli.

2015. gadā ministrijas komunikācijai ar sabiedrību bija šādi mērķi:

- nostiprināt ministrijas kā būtiska finanšu eksperta tēlu sabiedrībā;
- veicināt sabiedrībā informētību, zināšanas un izpratni par valsts budžeta veidošanu un izlietojumu, par nodokļu sistēmu un nodokļu godprātīgas nomaksas nozīmi, kā arī citiem ministrijas kompetences jautājumiem;
- nodrošināt plašu un kvalitatīvu sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā ministrijā.

Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem

Lai informētu plašu sabiedrības loku par ministrijas aktualitātēm, kā arī aicinātu plašsaziņas līdzekļus aizsākt diskusijas sabiedrībā par finanšu, budžeta, nodokļu politikas procesiem valstī un citām ministrijas aktualitātēm, 2015. gadā ministrija regulāri sagatavoja paziņojumus un informāciju plašsaziņas līdzekļiem par tās ikdienas darba jautājumiem, aktuāliem tiesību aktu projektiem, kā arī par īpašiem notikumiem – vizītēm, parakstītiem līgumiem u.c. Tajā skaitā arī Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē laikā nodrošināta sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu informēšana par virzītajiem ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem un organizētajiem pasākumiem.

Kopumā plašsaziņas līdzekļiem 2015. gadā ir izsūtīti 417 paziņojumi. Objektīvai un vispusīgai ministrijas kompetencē esošu jautājumu atspoguļošanai, ir sagatavoti raksti, preses paziņojumi, kā arī organizētas intervijas ar ministrijas pārstāvjiem, lai izskaidrotu ministrijas nostāju konkrētos jautājumos. Tāpat ministrijas komunikācijas speciālisti ir snieguši atbildes uz iedzīvotāju uzdotiem jautājumiem pa tālruni. 2015. gadā tika saņemti vidēji no astoņiem līdz 14 zvaniem dienā.

2015. gadā tika organizētas vairāk nekā 520 intervijas ar ministrijas speciālistiem, 17 preses konferences ar ministrijas un citu institūciju ekspertu dalību un citi informatīvi pasākumi, tajā skaitā arī Latvijas prezidentūras laikā. Bez tam sniegtas atbildes un koordinēta atbilžu sniegšana uz vairāk

nekā 890 informatīvajās e-pasta adresēs info@fm.gov.lv un esfondi@fm.gov.lv saņemtajiem jautājumiem. Tāpat katru nedēļu plašsaziņas līdzekļu pārstāvji un sabiedrība tiek informēta par nozīmīgākajiem ministrijas plānotajiem pasākumiem, kā arī ministrijas dalību citu institūciju un valstu rīkotajos pasākumos.

Ziņas par ministrijas aktualitātēm regulāri tiek ievietotas ministrijas mājaslapās (www.fm.gov.lv, www.esfondi.lv), kā arī publicētas sociālajos tīklos. Sabiedrības informēšanai par dažādām aktualitātēm un būtiskiem jautājumiem tiek meklētas iespējas informāciju padarīt vienkāršāk uztveramu, tādēļ 2015. gadā sagatavotas 11 infografikas par dažādām tēmām.

Tāpat ziņas par ministrijas aktualitātēm tiek publicētas Ministru kabineta mājaslapā www.mk.gov.lv, ziņu aģentūru LETA un BNS mājaslapu sadaļās "Preses relīzes". Savukārt ministrijas notikumu kalendārs pieejams ministrijas mājaslapas sadaļā "Notikumu kalendārs".

Interneta mājaslapas

Nodrošinot aktuālākās informācijas pieejamību Latvijas iedzīvotājiem, 2015. gadā ministrija uzturēja četras interneta mājaslapas - www.fm.gov.lv; www.esfondi.lv; <http://www.eeagrants.lv>; <http://www.swiss-contribution.lv> un www.ppp.gov.lv.

2015.gadā ministrijas mājaslapu www.fm.gov.lv kopumā apmeklējuši 452 032 lietotāji (vidēji 37 669 apmeklētāji mēnesī/ 1 238 apmeklētāji dienā), no tiem unikālie apmeklētāji 245 009 (vidēji 971 apmeklētājs dienā), savukārt vidējais mājaslapā pavadītais laiks bijis 2,11 minūtes. Mājaslapas sadaļas skatītas tieši 1 129 582 reizes (vidēji 3 095 reizes dienā). Apmeklētākās sadaļas 2015. gadā – neapliekamais minimums un nodokļa atvieglojumi, iedzīvotāja ienākuma nodoklis, valsts budžets, mikrouzņēmuma nodoklis, ministrijas darbinieku atalgojums.

ES fondu mājaslapu www.esfondi.lv 2015. gadā apmeklējuši 498 416 lietotāji (dienā vidēji 342 apmeklējumi), no tiem 62 458 – unikālie apmeklētāji (vidēji 171 unikālie apmeklētāji dienā), savukārt vidējais mājaslapā pavadītais laiks bijis 3,4 min. Apmeklētākās sadaļas 2015. gadā bija – 2014.-2020. gada plānošanas perioda informācija, aktuālās ES fondu projektu atlases, ES fondu vispārīgā informācija, ES fondu aktivitāšu kalendārs, aktivitāšu meklētājs, Lielie ES fondu projekti un 2014.-2020. perioda plānošanas dokumenti.

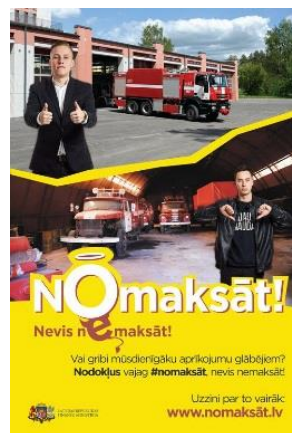
Sociāli informatīvā kampaņa "Par godprātīgas nodokļu nomaksas sekmēšanu un izpratnes veicināšanu par ēnu ekonomikas riskiem sabiedrībā"

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par godprātīgas nodokļu nomaksas nozīmi, kā arī sekām, nodokļus nemaksājot, 2015. gada nogalē ministrija rīkoja sociāli informatīvo kampaņu par godprātīgas nodokļu nomaksas sekmēšanu un izpratnes veicināšanu par ēnu ekonomikas riskiem sabiedrībā ar nosaukumu "#Nomaksāt!". Kampaņas sauklis – "Nomaksāt, nevis nemaksāt!"

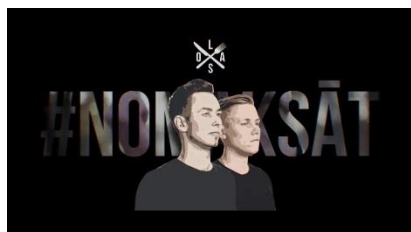
Tās ietvaros tika rīkots kampaņas atklāšanas pasākums ugunsdzēsēju depo Rīgā, pēc kura tika izvērstas plašas komunikācijas aktivitātes. Tika sagatavoti 4 veidu informatīvi izglītojoši plakāti, kuri tika izvietoti lielākajās Latvijas pilsētās. Mājaslapa

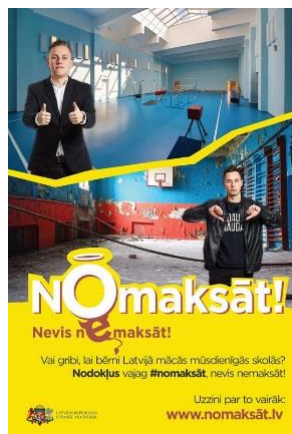
www.nomaksat.lv kalpoja par galveno vietni ar kampaņu saistītas informācijas iegūšanai un interaktīva nodokļu testa izpildei, kurā ikviens varēja noskaidrot, kādam nodokļu maksātāja tipam pieder. Testa mērķis bija tā veicējam likt aizdomāties par ikdienišķām dzīves situācijām, kurās ikvienam Latvijas iedzīvotājam rodas iespēja "Nomaksāt vai nemaksāt". Testu veidoja 9 jautājumi ar 3 iespējamiem atbilžu variantiem. Balvās uzvarētāji ieguva kreklus ar muzikālās apvienības "Olas" simboliku. Kampaņas laikā testu sociālajā tīklā Draugiem.lv izpildīja 1251 dalībnieks, savukārt kreklu izlozei reģistrējās 848 dalībnieki, savukārt sociālajā tīklā Facebook to izpildīja 1256 dalībnieki un kreklu izlozei reģistrējās 792 dalībnieki.

Lai uzrunātu primāro kampaņas mērķauditoriju, kas bija jaunieši vecumā no 13 – 25 gadiem (topošie nodokļu maksātāji, kuru izglītošana ir ļoti svarīga jau sākotnēji), tika izmantoti viņu auditorijas varoņi un izteiksmes līdzekļi. Kā centrālais elements šajā kampaņā kļuva muzikālās apvienības

"Olas" dziesma "#Nomaksāt". Dziesma tika izvietota Youtube kanālā un kampaņas laikā to noskatījās vairāk kā 425 tūkstoši, veicot ap 800 komentāru pie dziesmas. Dziesmas nonākšana radio ēterā, kā arī izplatība, izmantojot sociālos tīklus un Youtube kanālu, raisīja

sabiedrībā tēmas aktualizāciju un diskusijas.

Kopumā kampaņas ietvaros elektroniskajos un drukātajos medijos bijušas 79 publikācijas.

Kampaņa ļoti augstu tika novērtēta lielākajā Baltijas komunikācijas un sabiedrisko attiecību konkursā "Baltic PR Awards", iegūstot pat divas 1. vietas - nominācijā labākā sociālā kampaņa un labākā publiskās pārvaldes kampaņa.

Kopumā šim konkursam tika saņemti 120 pieteikumi, kas ir par piektdaļu vairāk nekā pērn. Konkurss iesniegtos darbus vērtēja starptautiska žūrija, kurā bez Latvijas bija pārstāvēta arī Lietuva un Igaunija, tāpat tajā

darbojās žūrijas locekļi no Baltkrievijas, Čehijas, Dānijas, Lielbritānijas un Kipras. Pēc nominēto kampaņu prezentāciju uzklaušanās žūrija lēma par 13 balvu piešķiršanu.

Komunikācijas kampaņa par ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda sākšanos un kopējo ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda ieguldījumu Latvijā

Kampaņa norisinājās 2015. gada oktobrī un novembrī. Tās ietvaros tika realizētas šādas aktivitātes un sasniegti rezultāti:

1. Dalība gaismas festivālā "Staro Rīga" – FM pirmo reizi festivāla ietvaros izveidoja gaismas instalāciju ar unikālu papildinātās realitātes tehnoloģiju. Ikviens festivāla apmeklētājs uz FM ēkas sienas varēja ieraudzīt, kas jau ir paveikts un kas vēl tiks izdarīts par ES fondu līdzekļiem. Projekcija piedāvāja iespēju virtuāli ielūkoties mūsu valsts nākotnē un pozitīvajās pārmaiņās, kuras, pateicoties

- ES fondu finansējumam, piedzīvosim, līdz 2020. gadam. 3D video projekcijā bija attēlota Latvijas pilsētvide, kurā redzamās darbības animācijas formā atspoguļoja tuvākajā nākotnē iecerētās investīcijas dažādās nozarēs. Animācijas papildināja skaņas efekti, un tās saskatīt un sadzirdēt varēja caur improvizētu teleskopu, kas sniedza iespēju interesantā veidā iegūt padziļinātu un atraktīvu vizuālo un saturisko informāciju.
2. Festivālam "Staro Rīga" gatavotās instalācijas elementi tika noformēti kā ceļojoša ekspozīcija, kas pirms un pēc festivāla mazākā mērogā bija skatāma arī Latvijas reģionos. Ekspozīcija tika izvietota 7 Latvijas pilsētās.
 3. Sociālo mediju fotoprojekts "ES fondi. Toreiz un tagad" – aktivitāte norisinājās FM sociālo tīklu kontos, piedāvājot iedzīvotājiem dalīties ar savas apkārtnes fotogrāfijām, kurās var atpazīt dažādas Latvijas vietas, kas ir attīstījušās, pateicoties ES fondiem. Akcijā tika publicētas vairāk nekā 100 fotogrāfijas no dažādiem projektiem visā Latvijas teritorijā.
 4. Fotosērija masu un sociālajos medijos "ES fondi. Toreiz un tagad" – aktivitātes ietvaros tika apkopota virkne spilgtu piemēru, kā ES fondi ļāvusi uzplaukt dažādām Latvijas vietām un objektiem. Fotosērijā iekļautie objekti tika pēc iespējas atlasīti atbilstoši sabiedrības vērtējumam par ES fondu atbalsta jomām ar vislielāko atdevi, kā arī vēlamajām atbalsta jomām. Galerija tika publicēta mājaslapā www.esfondi.lv, FM sociālajos tīklos un nacionālajos un reģionālajos elektroniskajos medijos. Katra reģiona projektu foto tika izsūtīti reģionu medijiem ar preses relīzi, kas adaptēta konkrētajam reģionam.
 5. Publicitātes kampaņa "ES fondi: iespējas gudrai izaugsmei", kuras ietvaros tika iniciētas intervijas, raksti, sīžeti par iespējām, ko Latvijas iedzīvotājiem, tostarp finansējuma saņēmējiem un gala labuma guvējiem, sniedz jaunais 2014. – 2020. gada plānošanas periods.

Eiropas Savienības Struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda komunikācijas stratēģija 2015. – 2023. gadam

Komunikācijas stratēģija sadarbībā ar visām ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm tika izstrādāta 2015. gada pirmajā pusgadā. Tā izstrādāta ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodam – projektu sagatavošanas, iesniegšanas un īstenošanas fāzei, informēšanai par ES fondu ieguldījuma rezultātiem un komunikācijas aktivitāšu izvērtējumam pēc 2014. gada. Tā definē ES fondu komunikācijas kopīgos mērķus un uzdevumus minētajam laika posmam, nosaka ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu atbildības un kompetenču sadalījumu, kā arī nosaka

nepieciešamo rīcību ikgadējo ES fondu komunikācijas plānu uzdevumu izpildei. Stratēģija apstiprināta 30. aprīļa ES fondu Uzraudzības komitejas sēdē.

Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar ministrijas darba kvalitāti un to rezultāti

Sabiedriskās domas aptauju par iedzīvotāju informētību ES fondu jautājumos Finanšu ministrijas pasūtījumā novembrī veica tirgus un sociālo pētījumu aģentūra „Latvijas Fakti”, izmantojot tiešās intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās. Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1000 Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem.

Līdzīgi kā 2010. – 2014. gada aptaujās, arī 2015.g.novembrī vairāk nekā 90% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzina, ka ir dzirdējuši par to, ka Latvijai ir pieejami ES fondu līdzekļi. Visās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās par ES fondu pieejamību ir dzirdējuši vairāk nekā 80% aptaujāto.

Aptauja jau vairākus gadus norāda uz pozitīvām tendencēm kopējā Latvijas iedzīvotāju noskaņojumā par līdz šim veiktajiem ES fondu ieguldījumiem. 2015. gadā pirmo reizi ES fondu finansējuma ieguldīšanu Latvijā kā sekmīgu vērtēja vairāk nekā 70% jeb jau 73,3% aptaujāto iedzīvotāju. Negatīvu vērtējumu sniegušo respondentu skaits pirmo reizi ir mazāks par 20% (15%). Savukārt 2015. gada jūnijā veiktajā Eirobarometra pētījumā Latvija ierindojas pirmajā vietā starp visām ES dalībvalstīm ES fondu ietekmes vērtējumā, proti, 93% Latvijas iedzīvotāju pozitīvi novērtē ES fondu ieguldījumu valsts attīstībā. Vidējais rādītājs starp visām ES dalībvalstīm ir 75%.

Kā prioritārās jomas, kurās turpmāk būtu jāiegulda vairāk līdzekļu, visbiežāk aptaujātie Latvijas iedzīvotāji nosauc veselības un sociālo aprūpi (54,2%), nodarbinātības veicināšanu (41,2%), ceļu un transporta sistēmas sakārtošanu (33,7%), kā arī izglītības attīstību (31,6%).

Sabiedriskās domas aptaujas rezultāti liecina, ka nozīmīgākais informācijas avots par ES fondu ieguldīšanu Latvijā ir nacionālā televīzija, no kuras informāciju iegūst divas trešdaļas jeb 66% iedzīvotāju. Tai seko radio (31%) un projektu informācijas plāksnes un stendi (30%). 41% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju norāda, ka pieejamā informācija par ES fondiem apmierina viņu vajadzības. Visbiežāk interesenti informāciju meklējuši Finanšu ministrijas pārvaldītajā mājaslapā www.esfondi.lv. Tāpat aktīvi tiek izmantotas tiešās konsultācijas gan Lauku atbalsta dienestā, gan kādā no ES fondu sadarbības iestādēm.

Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām

Lai novērtētu 2015. gadā sasniegtos rezultātus NVO un citu sadarbības partneru līdzdalībā ministrijas lēmumu pieņemšanas un politikas veidošanas procesā, no 2015. gada 25. novembra līdz 9. decembrim Komunikācijas departaments aptaujāja nevalstiskā sektora partnerus.

Balstoties uz saņemtajām respondentu atbildēm, secinām, ka ministrijas un NVO sadarbība 2015. gadā tiek vērtēta kā vidēji apmierinoša, 2014. gadā to vērtēja kā apmierinošu.

Respondentu priekšlikumi liecina, ka lielāka vērtība būtu jāpievērš NVO iesaistei ministrijas darba grupās un lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī pastāvīgai informācijas apmaiņai un tiešai komunikācijai par plānotajām diskusijām, darba grupu sanāksmēm un aktuāliem notikumiem Finanšu ministrijā.

Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi:

1. Veikta visu ministriju budžetu bāzes izdevumu pārskatīšanu, padziļināti izvērtējot Veselības nozari, izstrādājot 2017.gada budžeta likumprojektu.
2. Pilnveidot likuma "Par valsts budžetu 2017.gadam" un turpmāko gadskārtējo valsts budžeta likumu paskaidrojumus, veicinot budžeta uztveramību, pārskatāmību, kā arī palielinot budžeta izdevumu sasaisti ar attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem.
3. Veikt valsts nekustamo īpašumu optimizāciju, samazinot valsts īpašumā esošo nekustamo īpašumu skaitu, kas netiek izmantots valsts pārvaldes funkciju nodrošināšanai, un veicinot valsts īpašumā esošo nekustamo īpašumu stāvokļa uzlabošanu.
4. Sadarbībā ar valdības sociālajiem partneriem izstrādāt vidēja termiņa valsts nodokļu politikas pamtnostādnes, īpašu uzmanību veltot nodokļu sloga pārvešanai no darbaspēka uz ienākumu no kapitāla un kapitāla pieauguma, uz patēriņu, uz nekustamo īpašumu un uz dabas resursu izmantošanu.
5. Izstrādāt Finanšu sektora attīstības plānu 2017.-2019.gadam, definējot politikas ietvaru finanšu tirgus attīstībai, tai skaitā stiprinot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novēršanas sistēmu.
6. Koordinēt ES fondu darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" specifisko atbalsta mērķu un citas ārvalstu finanšu palīdzības programmu kvalitatīvu un ātru uzsākšanu un sekmīgu un savlaicīgu īstenošanu, nodrošinot šo programmu vadību.
7. Ar donorvalstīm noslēgt sarunas par EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu Saprašanās memorandu.
8. Nodrošināt sadarbību starp ministrijas resora iestādēm un citām AFCOS padomē iesaistītajām iestādēm, lai efektīvāk veiktu krāpšanas gadījumu atklāšanu un izmeklēšanu.
9. Izstrādāt iekšējā audita politikas stratēģiju 2017.-2021.gadam.
10. Apstiprināt visus ES direktīvu publisko iepirkumu jomā ieviešanai nepieciešamos normatīvos aktus.

Iestādes finanšu saistības

Ministrijai nav finanšu saistību.